

Iris Igelkott presenterar Kotka Svenska Barnträdgård

En bilderbok för att underlätta och stöda barns mjuklandningsprocess vid daghemsstarten

Laura Forsström

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Det sociala området
Identifikationsnummer:	4304
Författare:	Laura Forsström
Arbetets namn:	Iris Igelkott presenterar Kotka Svenska Barnträdgård En bilderbok för att underlätta och stöda barnens mjuklandningsprocess vid daghemsstarten
Handledare (Arcada):	Rut Nordlund-Spiiby
Uppdragsgivare:	Kotka Svenska Barnträdgård
<p>Sammandrag:</p> <p>Detta examensarbete är en utarbetad bilderbok för barn som börjar i Kotka Svenska Barnträdgård. Syften med arbetet var att hitta ett sätt att stöda och underlätta barnens mjuklandning när de börjar i Kotka Svenska Barnträdgård. Den första frågeställningen var <i>Vilka övergångssituationer och rutiner har stor betydelse för barnens mjuklandning?</i> Den andra frågeställningen var <i>Vilka är dagispersonalens erfarenheter på en lyckad mjuklandning?</i> Boken skall underlätta barnens mjuklandningsprocess och kan användas av både daghemmets personal och barnens föräldrar. Det är meningen att boken skulle vara bekant för barnen redan när de börjar i daghemmet. Kotka Svenska Barnträdgård har fungerat som samarbetspartner och boken är speciellt gjord för dem. Forskningen är kvalitativ och som datainsamlingsmetod har använts fokusgruppintervju med barnskötarna och barnträdgårdslärarna i Kotka Svenska Barnträdgård och observationer som gjordes av barngrupper på samma ställe. Slutsatsen blev att tiden för mjuklandningen oftast är kortare än vad man skulle önska. I Kotka Svenska Barnträdgård är det egenvårdaren som ser till att familjen blir informerad om händelser, håller föräldrakvarten och följer efter barnets utveckling. Bilderboken är en sammansatt produkt av intervjuerna och observationernas resultat. Boken innehåller fotografier om Kotka Svenska Barnträdgård och lite text här och där som vuxna skall läsa till barn samtidigt som barnen ser på bilderna. Boken skall guida barnet till en mjukare daghemstart.</p>	
Nyckelord:	Mjuklandning, anknytning, Kotka Svenska Barnträdgård, bilderbok, fostringsgemenskap, barndagvård, småbarnsfost- ran
Sidantal:	75
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	19.2.2015

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Social sciences
Identification number:	4304
Author:	Laura Forsström
Title:	Iris the Hedgehog presenting Kotka Svenska Barntädgård A picture-book for relieving and supporting childrens introduction-process at a daycare start.
Supervisor (Arcada):	Rut Nordlund-Spiby
Commissioned by:	Kotka Svenska Barntädgård
<p>Abstract:</p> <p>My thesis degree is a picture-book for children who start at Kotka Svenska Barntädgård. The aim of this study was to find a way to support and relieve the introduction period when the children starts in the Swedish daycare of Kotka. The first research question was <i>Which transitional situations and routines have a significant meaning for the children's introduction period?</i> The other research question was <i>Which are the experiences of the personnel of a successful introduction period?</i> The purpose of the book is to help children to have a secure introduction period when they start in kindergarten. The book can be used by the parents and the caregivers in the kindergarten. It's meant that the children would already be familiarized with the book before they start in the kindergarten. Kotka Svenska Barntädgård has been the cooperation partner and the book is made especially for them. The study is qualitative. I used the focusgroup- interview method, to collect information, with the nurses and kindergarten-teachers at Kotka Svenska Barntädgård. I also made observations of the child groups in Kotka Svenska Barntädgård. I came to the final result that the time for the introduction period is often much shorter than it should be. In the Kotka Svenska Barntädgård there is the personal-caretaker who makes sure that the family is been informed about happenings, are having the parent meetings and follows the development of the child.</p> <p>The picture-book was made of the final results of the interview and the observations. The book contains pictures of Kotka Svenska Barntädgård and some text, what the adults can read for the children, when they are watching the pictures together. The book is meant to be a guide for the child to achieve a more gentle kindergarten start.</p>	
Keywords:	introduction period, attachment, Kotka Svenska Barntädgård, picture book, educational partnership, child-daycare, early childhood education,
Number of pages:	75
Language:	Swedish
Date of acceptance:	19.2.2015

Arcada	
Koulutusohjelma:	Sosiaaliala
Tunnistenumero:	4304
Tekijä:	Laura Forsström
Työn nimi:	Iris Siili esittelee Kotka Svenska Barntädgårdin- Kuvakirja helpottamaan ja tukemaan lapsen pehmeää laskua päivähoidon aloituksessa
Työn ohjaaja (Arcada):	Rut Nordlund-Spiby
Toimeksiantaja:	Kotka Svenska Barntädgård
<p>Tiivistelmä:</p> <p>Tämä opinnäytetyö on pehmeänlaskun kuvakirjan lapsille jotka aloittavat Kotka Svenska Barntädgårdissa. Tutkimuksen tarkoituksena oli löytää tapa jolla voidaan tukea ja helpottaa lapsen pehmeää laskua tämän aloittaessa Kotka Svenska Barntädgårdissa. Ensimmäinen tutkimuskysymys oli <i>Millä siirtymävaiheilla ja rutiineilla on merkittävä vaikutus lapsen pehmeään laskuun?</i> Toinen tutkimuskysymys oli <i>Mitkä ovat päiväkodin henkilökunnan kokemukset onnistuneesta pehmeästä laskusta?</i> Kuvakirjan tarkoitus on helpottaa päivähoidon aloitusta ja sitä voi käyttää sekä päivähoidon henkilökunta, että lapsen vanhemmat. Tarkoituksena on että kuvakirja olisi tuttu lapselle jo hänen aloittaessaan päiväkodissa. Kotka Svenska Barntädgård on toiminut toimeksiantajana ja kuvakirja on tuotettu juuri heille. Tutkimus on kvalitatiivinen ja tiedonkeruuseen käytetyt menetelmät olivat teema-fokus ryhmähaastattelu, jossa olivat mukana Kotka Svenska Barntädgårdin lastenhoitajat ja lastentarhanopettajat. Havainnoinnin kohteena toimivat kyseisen päiväkodin lapsiryhmät. Tutkimus päättyi siihen johtopäätökseen, että pehmeän laskun aika päiväkodissa on lyhyempi mitä voisi toivoa. Kotka Svenska Barntädgårdissa omahoitajan tehtäviin kuuluu perheen informointi, vanhempainvartin pitäminen ja lapsen kehityksen seuraaminen. Kuvakirja on tehty haastattelun sekä havainnointien työstetyistä materiaaleista.</p> <p>Kuvakirja sisältää valokuvia Kotka Svenska Barntädgårdista ja hieman tekstiä, jota aikuisten on tarkoitus lukea lapselle, tämän tutkiessa kirjan kuvia. Kirjan tarkoituksena on auttaa lasta kokemaan pehmeämmän päiväkotialoituksen.</p>	
Avainsanat:	Pehmeä lasku, kiintymissuhde, Kotka Svenska Barntädgård, kuvakirja, kasvatuskumppanuus, lapsen päivähoito, varhaiskasvatussuunnitelma
Sivumäärä:	75
Kieli:	Ruotsi
Hyväksymispäivämäärä:	19.2.2015

INNEHÅLL

1	Inledning.....	7
1.1	Problemformulering	9
1.2	Syfte och frågeställning	10
2	Tidigare forskningar	11
2.1	Urval	11
2.2	Sammanfattning	13
3	Teoretisk utgångspunkt	14
3.1	Inskolning eller mjuklandning.	16
3.2	Fostringsgemenskap	16
3.3	Anknytning.....	17
4	Metod.....	18
4.1	Produkt: Bilderbok	19
4.2	Metodval	22
4.2.1	<i>Tema-fokusgruppsintervjun</i>	22
4.2.2	<i>Observationer</i>	24
4.3	Innehållsanalys som analysmetod	26
4.4	Etiska aspekter	27
4.5	Tillförlitlighet och generaliserbarhet.....	29
4.6	Processbeskrivning	30
5	RESULTATREDOVISNING.....	32
5.1	Resultat av intervju	32
5.1.1	<i>Tema 1 Före daghemsstarten</i>	32
5.1.2	<i>Tema 2 Daghemsstarten</i>	33
5.1.3	<i>Tema 3 Utvecklingsmöjligheterna</i>	39
5.2	Observationer	41
5.2.1	<i>Dagens händelser mellan klockan 7 till 13</i>	41
5.2.2	<i>Dagens händelser mellan klockan 13 till 17</i>	44
5.3	Sammanfattning av resultat.....	45
6	Analys.....	46
7	Diskussion	54
7.1	Arbetslivsrelevans	56
7.2	Förslag till fortsatt forskning	57

Källor	58
Bilaga 1 Anhållan om forskningslov	61
Bilaga 2 Informationsbrev till informant.....	62
Bilaga 3 Skriftligt samtycke för intervjun.....	63
Bilaga 4 Instrument för datainsamling	64
Bilaga 5 Anhållan om forskningslov för observationer.....	65
Bilaga 6 Anhållan om observationslov av vårdnadshavare.....	66
Bilaga 7 Havainnointilupahakemus huoltajalle.....	67
Bilaga 8 Observationsschema	68
Bilaga 9 Iris igelkott presenterar Kotka Svenska Barnträdgård	69

1 INLEDNING

Då ett barn börjar i daghemmet är förberedelsen viktig före den stora övergångssituationen, för både barnet och hans eller hennes föräldrar. Hur föräldrarna förbereder barnet inför något nytt, t.ex. daghem, har stor betydelse för det hur barnet kommer att leva i den nya situationen då det blir aktuellt. Då barnet i ett tidigt skede har fått tillräckligt med information om den kommande dagisstarten, är det lättare för barnet att komma in i daghemmets vardag. För att göra dagisstarten mjuk, borde förberedelsen ha gett ett positivt, meningsfullt och tryggt intryck för barnet. Hurdana tankar barnet har haft då han eller hon bekantat sig inför något nytt, kan påverka hur barnet bekantar sig med nya saker senare i livet. Det är viktigt att barnet skulle få den känslan att då man lär sig något nytt, är det en positiv händelse och att man inte behöver vara rädd för de nya ändringarna. Då man berättar om dagisstarten till barnet, skall man se till att barnet förstår vad det innebär, och det kan vara nödvändigt att man under en längre tid berättar lite i taget. Förberedelsen borde vara en längre process som föräldrarna börjar i hemmet och dagispersonalen eller egenvårdaren fortsätter i daghemmet. För att stöda barns mjuklandning, utarbetade jag en bilderbok om mjuklandningen i Kotka Svenska Barntädgård. (Abrahamsen 1999:20 f)

Barnsperspektiv betyder vuxnas syn på vad de tror att barnens syn är. Det innebär att vuxna försöker tolka och förstå hur barnen tänker, hur världen ser ut från barnens perspektiv. (Pramling Samuelsson & Sheridan 1999:132) Barnsperspektiv hänvisar till barns uttryck för mening. Boken är gjord utifrån barnsperspektiv, som betyder att den görs från barns egen synvinkel och jag försöker att gå in och förstå deras perspektiv då de kommer till daghemmet. För t.ex. bilderna som jag tog till boken, är tagna från barnens nivå. (Sheridan et al. 2010:104)

Jag har forskat hur daghemmets personal kan stöda barns mjuklandningsprocess via intervjun och barnens beteende via observationer i Kotka Svenska Barntädgård (i fortsättningen KSB). KSB är min samarbetspartner som jag arbetade med under min examensarbetsprocess. Jag ville veta hur personalen samt barnens föräldrar kan konkret hjälpa och stöda barn vid mjuklandningen. Syftet med mitt arbete är att hjälpa barnen att lättare komma i gång och bli van vid daghemmet under daghemstarten, d.v.s. mjukland-

ningen eller inskolningen. Med mitt arbete vill jag lyfta fram saker som egenvårdarna tycker är viktiga under inskolningsperioden och som man skall vara medveten om. Som ett hjälpredskap för mjuklandningsprocessen, har jag utarbetat en bilderbok för barn som kommer att börja i KSB. Boken är utarbetad av material som jag fått från egenvårdarnas fokusgruppintervju, mina egna observationer i KSB och fakta från tidigare forskningar.

Egenvårdarmodellen kommer ursprungligen från USA varifrån den landade till Finland. Egenvårdaren betyder en vårdare som har ett speciellt ansvar för vissa barn. Egenvårdaren skapar en mer intensiv relation till sina barn och deras föräldrar, än till dom andra. Egenvårdaren kommer att lära känna speciellt bra sina barn, men kommer dock också att bekanta sig med andra barn. Egenvårdarmodellen lugnar barn, då de har en nära och trygg person som hjälper under dagens lopp. Egenvårdaren är en länk mellan föräldrarna och daghemmet, då barnet börjar där, men också i framtiden. Det är egenvårdaren som först blir bekant med både föräldrarna och barnet. Det är viktigt att föräldrarna kan tala med egenvårdaren om kommande saker och funderingar kring dagvården. Det lugnar föräldrarna då de vet att det finns åtminstone en bekant människa i dagvården, som vårdar barnet och känner hans eller hennes personlighet samt andra saker angående barnet. (Jaakkola 2012:13 ff)

Jag gjorde mitt slutarbete till Kotka Svenska Barnträdgård där det finns barn från 2-5 år och en förskola. Barnen har 10 eller 15 dagars kontrakt, eller är heldagsbarn som betyder att de har rätt att vara där varje vardag. Jag intervjuade daghemmets personal från både den lilla- och stora sidan. Alla andra utom en egenvårdare, var med i min fokusgruppintervju som ägde rum våren 2013. Observationerna gjordes i februari 2014 där jag följde barnens vardag i KSB. Bilderboken är för barn från två till fem år som börjar i KSB. Det är meningen att föräldrarna tillsammans med sitt barn kan läsa boken före barnet börjar i KSB och att efteråt fortsätta att bekanta sig med boken i daghemmet tillsammans med personalen.

Jag tycker att det är viktigt att forska vad egenvårdarna tycker att är viktigt vid barnens inskolning till daghem. Eftersom de har ett nära förhållande till barnen, är det värt att höra hur de skulle ändra saker och vad man borde fokusera mera på angående mjuk-

landningen. Det är egenvårdarna som ser vilka åtgärder oftast fungerar bra och vilka man kanske borde förändra i fortsättningen. Eftersom jag intervjuade egenvårdare från ett specifikt daghem, betyder det att resultaten nödvändigtvis inte gäller i alla daghem p.g.a. olikheter i olika daghem. Ändringarna blir därför daghemsspecifika.

Egenvårdarsystemet fick sin början under 1950-talet i Amerika, då man började forska nya idéer till dagvårdsverksamhet. Alla barn i dagis får en egenvårdare och deras syfte är att stöda barnets och föräldrarnas relation. Egenvårdaren ansvarar för vissa barn och hon eller han skall vara i kontakt med deras föräldrar. Det är viktigt att barnet kan ha en speciell person i daghemmet som vårdar och hjälper under dagens lopp. Egenvårdaren och barnet kan då skapa ett speciellt nära och trygg förhållande, där egenvårdaren känner sitt eget barn och kan därför lättare se vad han eller hon behöver. (Parviainen 2005:8)

1.1 Problemformulering

Eftersom man ofta har en egenvårdare i daghemmet, vill jag få en inblick på barnets och egenvårdarens relation. Det tycker jag att är viktigt att ha kunskap om, eftersom vården, interaktionen och bemötandet är viktigt och målinriktande, och är i fokus i daghemsverksamheten. (Sheridan et. al.2010:25). Jag har valt att skriva om vad egenvårdarna på daghemmet tycker barnen skulle ha nytta av att veta, då han eller hon börjar i KSB. Eftersom man introducerar daghemmet till föräldrar med olika guide, vill jag också ta barnen i beaktandet. Därför kommer jag att utarbeta en bilderbok som stöder barnens mjuklandningsprocess då de börjar i daghemmet.

Jag valde att göra en forskning om hur egenvårdarna och föräldrarna kan stöda barns mjuklandning vid dagisstarten. Jag ville reda ut vad som innefattar mjuklandningen på KSB. En god mjuklandning hjälper barnen att anpassa sig till den nya övergångssituationen vid daghemsstarten. Då barnen börjar i ett daghem blir dagsrutinerna ofta mycket olika vad man haft hemma. Barnet har inte heller de trygga föräldrarna i daghemmet, utan han måste lära sig att lita på nya vuxna. Jag ville höja medvetenhet om hur man kunde underlätta barnens mjuklandning. Jag vill att de skulle stanna och reflektera över

varför de handlar så som de gör och skulle det vara värt att ändra vissa sätt. Jag hoppas att min forskning kommer att väcka både personalens och föräldrarnas tankar om dagisstarten och mjuklandningen. Barnens välmående skall vara i fokus.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med mitt arbete var att hitta ett sätt att stöda och underlätta barnens mjuklandning när de börjar i KSB. Frågeställningen var *Vilka övergångssituationer och rutiner har stor betydelse för barnens mjuklandning?* Till denna forskningsfråga sökte jag svar med att observera barnens rutiner och dagsrytm i KSB. Den andra frågeställningen var *Vilka är dagispersonalens erfarenheter på en lyckad mjuklandning?* Jag begränsade intervjun med att fråga egenvårdarnas tankar om inskolningen, vad inskolningen innebär i KSB och förslag för att förbättra den. Min produkt fungerar som en stöd- och hjälpmedel för barnen som börjar i KSB. Barnen skall bekanta sig med bilderboken tillsammans med sina föräldrar hemma före de börjat i daghemmet och senare med egenvårdarna i daghemmet under de första veckorna. Produktens målgrupp är två till fem åriga barn som börjar i KSB.

Jag ville veta egenvårdarnas tankar om hur de tycker att mjuklandningen fungerar och om hurdana svårigheter det finns kring fenomen. Meningen var att personalen skulle få diskutera med andra om olika erfarenheter och få nya idéer kring inskolningen.

Barnen kommer att få låna bilderboken hem från daghemmet, för att titta och läsa det tillsammans med föräldrarna. Meningen med det är att barnen redan tidigt skulle känna till daghemmets rutiner och handlingsmönster. Då barnen börjar i daghemmet, hämtar de boken tillbaka. Detta är för att det skulle vara möjligt att titta på boken tillsammans med egenvårdaren under dagens lopp. Med boken vill jag skapa en bekant och tryggare miljö och utgå att underlätta dagisstarten för barn. Jag vill skapa ett trevligt och varmt intryck av daghemmet och dess personal. Egenvårdarna kunde få en närmare relation med att läsa och titta på boken tillsammans med deras "egna" barn. Det är meningen att daghemspersonalen kunde ta fram boken under dagens lopp och hänvisa från bilderna

vad man kommer att göra senare. Det ger trygghet till situationen då barnet inte förstår eller är osäker vad som skall göras sedan. Bokens syfte är att hjälpa barnen att förbereda sig till daghemmets vardag och rutiner tillsammans med föräldrarna.

Vanligen ger man information till föräldrarna om dagisets verksamhet, rutiner osv., men nu vill jag ta också barnen i beaktandet och ge möjligheten att också de skulle kunna förbereda sig till dagis. I bak i boken finns det också ett infoblad för föräldrar.

2 TIDIGARE FORSKNINGAR

Till följande kommer jag att presentera olika forskningar som har varit grunden till mitt examensarbete. Den första forskningen av Maiju Parviainen är om egenvårdarmodellen och Isojärvi och Kangas har forskat hur dagvårdspersonalen ser att egenvårdarsystemet fungerar. Tina Liefendahls forskning handlar småbarns anknytningsreaktioner efter föräldraaktiv inskolning.

2.1 Urval

Jag bestämde mig att välja forskningar från 2000-talet och framåt. Sökorden var flera och orden söktes med både svenska och finska ordsök, en del också på engelska. Dessa ord hjälpte mig mest att hitta rätt sorts forskningar: mjuklandning, inskolning, pehmeä lasku, introduction period in a daycare, daghemsstart, päiväkotialoitus, egenvårdarsystem, omahoitajajärjestelmä, fostringsgemenskap, kasvatuskumppanuus, educational partnership. Jag har läst om ett pro gradu-arbete, *Omahoitajakäytäntö päiväkodissa*, av Maiju Parviainen, som var gjord år 2005 i Kuopio. Forskningen var kvalitativ och hon använde sig av temaintervjuer, tidigare forskningar om egenvårdarsystemet och dokument om utvecklingsplaner. Hon hade forskat runt teman omkring tre år. Då forskning utarbetades, hade egenvårdarmodellen börjat breda sig runt i Finlands daghem, men man hade inte forskat mycket runtom ämnet. I arbetet studerade man egenvårdarens och barnets relation. I arbetet har man utgått från John Bowlbys anknytningsteori, som också jag kommer att använda. I hennes forskning kom hon till den slutsatsen att barnen

ganska snabbt anknyter sig till en egenvårdare. Detta var p.g.a. att egenvårdaren tillbringar mera tid med barnet och får därför en möjlighet att skapa en trygg och förtroendefull relation med egenvårdaren. Hon kom fram till att viktigast med det nya egenvårdarsystemet var att teamarbetet och handledningen fungerade bra. I flere daghem märkte hon att det fanns olika tankar om hur man skulle ta i bruk det nya systemet och att i alla daghem hade det förekommit problem angående egenvårdarsystemet. Respondenterna i Parviainens forskning berättade att de hade kritiska tankar mot den nya modellen. (Parviainen 2005)

Med mitt arbete ville jag veta hur personalen i KSB konkret stöder barnens mjuklandning. I KSB har egenvårdarmodellen redan varit i bruk i flera år och man har fått erfarenheter om mjuklandningen.

Forskningen av Leena Isojärvi och Laura Kangas från år 2008 och är ett kvantitativt pro gradu-arbete om egenvårdarsystem. Forskningets namn var *Omahoitajana alle 3-vuotiaiden lasten päiväkotiryhmässä- Lastentarhanopettajien ja lastenhoitajien näkemyksiä*. Deras undersökningsgrupp har varit barntädgårdslärare och barnskötare som arbetat med barn under tre år. Deras målsättning har varit att undersöka hur egenvårdarsystem fungerar i praktiken med småbarn. De har också undersökt egenvårdarnas relationer till barn, föräldrar och arbetsgemenskap. Deras syfte har varit att forska egenvårdarnas tankar och åsikter vad som varit utmanande och belönande med att arbeta med barn under tre år. Isojärvi och Kangas kom underfund att personalen upplevde egenvårdarsystemet hjälpsam i många vardagssituationer i daghem. Tiden då barnen kom och bekantade sig med daghemmet upplevdes som mycket viktigt från både barnens, personalens och föräldrarnas perspektiv. Detta upplevdes att lätta på ångesten för både barnet och föräldrarna, då de skildes. Det hjälpte egenvårdarna att lära känna till barnets personlighet och förstärkte tilliten mellan alla. Personalen tyckte att de fått en bättre relation till de egna barnen och de fått en bättre insikt för barn. De tyckte också att individualiteten och likvärdigheten i fostran hade blivit bättre. Känslan av samarbetet mellan föräldrarna och personalen hade ökat. (Isojärvi & Kangas:2008:2)

Det som egenvårdarna kände utmanande var också i denna forskning tiden då man gick in till den nya arbetsmodellen och då man skulle anamma de nya handlingsmodellerna.

Det hade också varit svårt att glömma de gamla arbetsmetoderna och attityderna. Utmanande kändes också bemötandet av familjen då de hade problem i privatlivet och då de skulle hålla sig professionella. Personalens semestrar och arbetsplatsbyte kändes mycket svåra. Som belönande kändes den nära relationen med barnen och familjen, tilltro, minskning av ångest vid separation, lugn och hemtrevlig atmosfär. (Isojärvi & Kangas 2008:2)

Isojärvis och Kangas arbete är likadant som jag kommer att göra, dock min forskningsgrupp kommer att vara hela daghemspersonalen, inte bara från ena sidan. I min forskning kommer jag att intervjua bara ett daghems personal, som är olik till sistnämnd.

Tina Liefvendahls arbete från 2010 heter *"Föräldraaktiv inskolning på förskolan ur ett anknytningsteoretiskt perspektiv"*. Det är värt att förklara att begreppet "förskola" betyder daghem i Sverige. Liefvendahl gjorde semistrukturerade intervjuer med föräldrar och dagvårdspersonalen. Forskningen utgick från John Bowlbys anknytningsteori. Dessutom gjorde hon observationer på daghemmet där barnen i hennes forskning gick. Liefvendahl forskade föräldraaktiv inskolning från ett anknytningsteoretiskt perspektiv. Föräldraaktiv inskolning betyder i hennes forskning att föräldern är i daghemmet tre hela dagar före daghemsstarten. Hon forskade hur barnen reagerade på separationen från sina föräldrar daghemmet efter att barnet varit med i en föräldraaktiv inskolning. Liefvendahl studerade fem barn som alla var under tre år. Hennes resultat visade att barn visar starka separationsreaktioner och vill ha pedagogens närhet, fast barnet skulle ha blivit inskolat på ett föräldraaktivt sätt och befunnit sig i ett daghem redan en tid. (Liefvendahl: 2010: 2)

2.2 Sammanfattning

Utgående från Liefvendahls forskning söker barnen trygga anknytningspersoner också efter en inskolningsperiod på daghemmet. Forskningsresultaten visar att fast man hade tre dagars föräldraaktiv inskolning, visade barnen ändå symptom på separationsreaktioner. I diskussionen anser Liefvendahl att högst troligen hinner inte barnet och egenvårdaren ännu under de tre första inskolningsdagarna skaffa ett gott och varmt relation med varandra. (Liefvendahl 2010:39f)

Enligt Isojärvis och Kangas forskning tycktes egenvårdarsystem hjälpa vardagen i dag-hemmet. Mjuklandningsperioden ansågs mycket viktig från både barnens, föräldrarnas och personalens synvinkel. Detta var p.g.a. det tycktes underlätta separationsångesten och gav en bra grund till ett troget förhållande mellan familjen och egenvårdaren. Egen-vårdaren ansågs också få lära känna barnet bättre. Egenvårdarna tyckte att deras förhål-lande gentemot deras egenvårdarbarn hade blivit djupare och t.o.m. samarbetet med för-äldrarna upplevdes bättre och föräldrarna ansågs som likvärdiga fostrare. Dock var det viktigt att hela arbetsgruppen skulle följa egenvårdarsystemet och att informationsflödet mellan personalen skulle fungera. (Kangas&Isojärvi 2008:43ff)

Anknytningen och fostringsgemenskapen är den gemensamma teman som har att göra med alla tidigare forskningar som jag valt till grunden för mitt arbete.

3 TEORETISK UTGÅNGSPUNKT

Som den teoretiska referensramen för mitt slutarbete kommer jag att ha socialpedagogi-ken. Viktiga begrepp som hör till socialpedagogiken är social inklusion och exklusion och integration. Inklusion betyder att man medräknar en människa i helheten, sådan som han eller hon är. Alla har rätt att delta i samhället, oberoende av funktionshinder, reli-giös bakgrund eller politiska åsikter. Exklusion betyder två saker: att man håller någon ute, som redan varit inne eller att hålla någon ute som redan varit utanför. En exklude-rande handling kan vara aktiv eller passiv, att man medvetet eller omedvetet håller eller stöter någon utanför. (Madsen 2006:172 f) Integrering betyder att en grupp eller en in-divid har gemensamma band med andra grupper, individer eller samhällen. Genom ge-mensamma normer är individen eller gruppen en del av samhället. (Madsen 2006:135 f)

[Fokus är på sådana frågor som social förändring, mobilisering, inkludering. Med ett socialpedago-giskt förhållningssätt strävar man efter att inkludera alla människor i samhällsgemenskapen oavsett livsstil, särskilda behov, funktionshinder m.m.] (Madsen 2006:7)

Ett socialpedagogiskt arbetssätt betyder att man ser kunden som individ, och skräddar-syr arbetssättet i tanke på kundens egna styrkor. Det socialpedagogiska arbetssättet be-

tyder att man har individuella mål och arbetssätt som man använder. Det finns inga arbetssätt som man måste använda i vissa situationer, man använder de arbetsätt som lämpar till situationen och ger resultat. Som socialpedagog använder man inte bara den teoretiska kunskapen som man har, utan använder också kunskapen från praktiska fälten. (Madsen 2006:53 ff)

Social inklusion betyder att människorna blir involverade i samhällets olika karakteristiska vardagsarenor, och blir själva deltagare i det. Denna kan t.ex. vara skola, daghem, familj och kultur. För en stor del av barn blir daghemmet en obligatorisk social arena och man förväntar att barnen lär sig vissa kunskaper, som hon eller han kommer att behöva senare i vardagslivet. Kunskapen att kunna vara i en social växelverkan med andra människor gynnar inkluderingen. Därför har daghemmet en viktig roll redan vid de tidiga åren, då man lär sig att vara i social växelverkan med andra. Viktigt från socialpedagogikens syfte är också att minska den sociala exkluderingen, och använda förebyggande åtgärder för att inkludera och integrera individen tillbaka till samhället. (Madsen 2006:203 ff)

Social inklusion i daghemmet betyder att alla barn, både barn med speciella behov och ”de normala”, skall inkluderas i daghem. Man tar inte ett barn bort från gruppen för att arbeta men hennes eller hans problem, utan man arbetar med hela gruppen. Man strävar till att varje barn skulle få möjlighet att bli inkluderad i sin omgivning, oberoende av sina individuella behov. (Madsen 2006:24 f)

I socialpedagogiken talar man om rymlighet i samhället och dess olika arenor, som förutsätter att alla människor, oberoende hur olik eller lika man är, ryms att leva tillsammans. Ett rymligt samhälle betyder att det är ett samhälle för alla. I daghemsverksamhet betyder detta att barnen får höra till gemenskapen med egna förutsättningar. (Madsen 2006:171)

3.1 Inskolning eller mjuklandning.

Den huvudsakliga målsättningen är att föräldrarna tillsammans med barnet bekantar sig med daghemsverksamheten och egenvårdaren. Den bästa startpunkten för mjuklandningen och skillnadsövningen från föräldrarna, borde börja då först när barnet känner att egenvårdaren är trygg. Barnet skall känna att han eller hon alltid kan vända sig till sin egenvårdare. Under mjuklandningstiden övar barnet med sina föräldrar i hurdan det är att vara i daghem. Detta skall ske då när barnets egenvårdare är på plats för att barnet vet till varifrån han eller hon kan söka trygghet. (Kanninen & Sigfrids 2012:144 f)

Mjuklandningen påverkar hela familjen, inte bara barnet. Då barnet börjar i daghemmet för första gången ändras han eller hennes liv från den tidigare. Personalen kommer då att ha en viktig roll för barnet, eftersom barnet måste få stöd och trygghet då han eller hon övar att socialisera sig med andra barn och vuxna, men samtidigt längtar barnet efter sina trygga föräldrar. Personalen skall vara känslig för både barnets, men också föräldrarnas ångest och nedstämdhet, då det uppstår vid skiljningen. Personalen eller egenvårdaren skall vara så känslig mot barnet, att han eller hon kan tolka och berätta till barnet hurdana känslor barnet genomgår och på vilket sätt man skall ta barnet i beaktande på ett individuellt sätt. Personalen skall vara som en mentor för barnet och visa och hjälpa henne eller honom, att förstå sin omgivning. Personalen hjälper barnet att förstå hur den nya omgivningen fungerar och vilka är de känslorna som barnet nu måste gå igenom och hur han eller hon skall det göra. (Kaskela & Kekkonen 2007:43f)

3.2 Fostringsgemenskap

Med fostringsgemenskap menar man ömsesidigt samarbete och växelverkan mellan familjen och daghemmet. Med fostringsgemenskapen siktar man till att dela barnets fostring mellan föräldrarna och daghemmet. Målsättningen är att föräldrarna och personalen skulle öppet kunna diskutera saker angående barnet och fostringen. Då fostringsgemenskapen fungerar, sammanställs där information av två viktiga människogrupper som hör till barnets liv. Med fostringsgemenskapen understryker man föräldrarnas viktighet i fostringen och man arbetar för att bättra föräldrarnas kunskap om barnets behov och ut-

veckling. Om föräldrarna har ett utmanande livsskede är personalen till för att stöda dem. För personalen är det viktigt att visa intresse för barnet, dess utveckling och personlighet, och diskutera om detta med föräldrarna. Man skall också kunna ge feedback om det behövs. Man skall vara medveten att familjerna är olika och det kan ta varierande tider innan en öppen relation föds. Det är viktigt att kunna skaffa en genuin dialog med föräldrarna. (Kanninen & Sigfrids 2012:133 f)

En viktig del av fostringsgemenskapen är att människan får en genuin känsla av att han eller hon blir hörd och kan hämta fram lätta och svåra saker. Det är viktigt att man har intresse och vilja att verkligen lyssna vad den andra säger. Inom daghemskontexten är hämtnings och avhämtnings situationer ytterst viktiga, eftersom det är då föräldern, barnet och personalen brukar diskutera och umgås tillsammans. Respekten för den andra individen är mycket viktigt för att en varm och litbar relation skall kunna skapas. Med att bara lyssna genuint, kan man få en god uppfattning om läget. Respekten innehåller också att man diskuterar om saker öppet så som de är. Dock kan olika livssyn, handlingssätt och familjevärden vara svåra att kunna förstå om det är mycket olikt till vad man själv har. (Kaskela & Kekkonen 2007:32 ff)

3.3 Anknytning

Enligt Bowlbys anknytningsteori är anknytning en speciell bindning mellan människor och beskriver människors relation under en längre tid. Det är en teori om betydelsen av känslomässig anknytning, förlust, separation och relationsprocesser. Denna teori förklarar människornas många former av emotionell olycka och personlighetsstörningar. Dessa kan vara till exempel rädsla, depression, ilska och emotionell distansering som den ofrivilliga separationen och förlusten orsakar. Bowlby menar också att barnet har ett medfött behov, ett primärt behov, av att det finns någon som barnet kan anknyta sig till. Fast anknytningens främsta syfte är skydd och anknytningen till mamman eller pappan, skapar den tillit och stärker också självförtroendet, vilket bildar anknytningens grund i Bowlbys teori. (Jerlang 2009:154 ff)

Enligt Abrahamsen har vuxnas tillgänglighet som barnets omsorgspersoner en stor vikt. Det räcker inte att omsorgspersonerna är tillgängliga, utan de måste också vara psykiskt och fysiskt nära och tillfredsställa barnets behov. Det betyder att man lyssnar, ser och hjälper om barnet är i behov av något. Samspelet mellan vuxna och barnen är viktiga och barnen har behov av att vara i en när, varm och långvarig relation med en och samma person. Enligt Abrahamson kommer den tidiga anknytningskvaliteten att påverka barnets senare relationer med andra och gör en grund till det. (Abrahamsen 1999:100)

I mitt arbete kommer anknytningsteoriteorin vara den teorin varifrån ja kommer att forska egenvårdarmodellen i KSB.

[..En viktig uppgift för egenvårdaren är att på ett stödjande sätt stå för tryggheten när barnet är i dagvård. Hon skall bekanta sig med barnets föräldrar och skapa en sådan inbördes relation till dem som är till stöd för barnets utveckling. Egenvårdaren bör upprätthålla en öppen och reflekterande relation till föräldrarna och berätta om glädjeämnen, barnets utveckling och utmaningar förknippade därmed. Också om egenvårdaren har huvudansvaret för sina barn under arbetstid är det viktigt att hon fortlöpande pratar om vart och ett barn med de andra i teamet. Hon är ju inte alltid på plats. Kollegerna behöver vara medvetna om de enskilda barnens specifika behov för att i sin tur kunna skapa och stå för en trygg relation till barnen ifråga...] (Kanninen et al. 2009:38)

Efter en tid då barnet har varit i daghem, börjar han utvidga sitt anknytningsnätverk till andra människor. Då kan människor utanför familjen bli viktiga anknytningspersoner för barn t.ex. personalen i daghem. Detta är eftersträvarsvärt eftersom då barnet känner sig tryggt, vågar han forska omgivningen, intresserar sig att leka och utvidga sitt sociala nätverk. Efter en tid blir det möjligt för barnen att spåna ut de kommande vardagliga situationer, som ger känslan av trygghet och kontroll. Dessa minskar känslan av kaos och oförutserbarhet. Man skall alltid sträva att barnen skulle ha långvariga relationer med viktiga vuxna och barn. Ändå är detta svårt att tillämpa i dagisvärlden, eftersom barnen och personalen byts ofta och man kan inte påverka det. (Räihä 2004:133)

4 METOD

I kapitel *Metod* kommer jag att berätta om min produkt som är en bilderbok. Sedan berättar jag om forskningsmetoderna som jag använt och vad det innebär. Om analysme-

toden kommer jag att berätta det viktigaste. Till nästsist berättar jag om etiska aspekter som jag måste vara medveten om under hela examensarbetsprocessen. Generaliserbarheten och tillförlitligheten kommer till sist och där berättar jag om vad dessa innebär i mitt examensarbete.

4.1 Produkt: Bilderbok

Produkten i mitt arbete är en bilderbok för barn som innehåller fotografier av KSB och teckningar av en igelkott som presenterar KSB:s vardag för läsaren. Jag började med att arbeta bilderboken efter att jag fått transkriberat data från gruppintervjuerna och analyserat material från observationerna. Först var det meningen att bilderboken skulle ha uppkommit bara från intervjuerna, men efter transkriberingen uppfattade jag att det inte räckte för att bygga en bilderbok. Boken är alltså uppbyggd från sammansatta material av två olika datainsamlingssätt.

Bilderboken är uppbyggd så att sidorna har ett eget tema t.ex. morgon, lunch, vila, utevistelse. Det finns alltid ett litet stycke text som berättar om den kommande dagshändelsen och bilderna som demonstrerar det. För att göra boken intressant för barnen, har jag ritat en igelkott som presenterar boken och det är hon som berättar om dagshändelserna. Igelkotten heter Iris och bor under dagiset. Hon berättar om sakerna för barnet ”sedan får Du, efter det får Ni”. Hon berättat om allt som kommer att hända under dagens lopp och förbereder barnen för de kommande övergångssituationerna i daghemsvardag.

Bilderna är färggranna och jag tror att barnen kommer att tycka att det är roligt att titta på dem. Det finns många bilder om olika leksaker som barnen säkert känner igen hemifrån och jag hoppas att deras största huvudtanke blir att de får leka i dagis. Jag byggde upp boken i Ifolor och beställde ett exemplar för mig själv och två för daghemmet. Boken innehåller 26 sidor. Boken finns scannad bak i examensarbetet som bilaga (se bilaga 9). Riktiga exemplar finns på daghemmet och hos mig själv. Från intervjun har jag plockat de viktigaste sakerna som personalen hämtade fram under gruppintervjun och från observationerna tog jag rutiner och dagsrytmen, som jag ansåg att var väsentligt för bilderboken. Bak i boken finns ett informationssida för föräldrar att läsa.

Bilderboken är producerats till barn som börjar i KSB. Meningen är att barnen skulle få bilderboken hem i god tid före dagiset börjar, för att de skulle kunna förbereda sig till den kommande daghemsstarten. Bilderna är tagna från barnens höjd i KSB, för att få barnperspektiv. Bilderna föreställer vardagliga daghemssituationer i olika kontext som barnen dagligen kommer att vara med i. Vi diskuterade tillsammans med chefen i KSB om vem som äger produkten. Vi bestämde att både jag och daghemmet äger boken och att jag i framtiden också får göra liknande produkter till andra daghem om jag vill.

Det är meningen att föräldrarna tillsammans med barnen kan förbereda och diskutera om den kommande händelsen och vad det konkret innebär att vara i dagis. Det kan vara nyttigt för både föräldrarna att titta på boken, alla av oss har ju inte varit i daghem och det kan ge en helhetsbild för dem också. Syften med boken är att ge kunskap om de kommande övergångssituationerna i daghemmets vardag genom Iris berättelse.

Jag har försökt att göra boken så läsarvänlig och intressant som möjligt. Boken har haft sina egna utmaningar, med att den skall vara tillräckligt lätt för att två åringar skulle orka bläddra det, men också att fem åringar kan lära sig saker om innehållet.

I boken kommer det fram vad man gör i ett daghem genom fotografier. Jag tänkte att barnen skulle få följa hur en igelkott skulle börja i KSB. Jag valde igelkotten p.g.a. att på sommaren 2011 såg vi varje vecka en igelkott som gick över KSB:s gård omkring kl 16. Jag ritade själv igelkotten och scannade det till datorn, varifrån jag sedan efter klistrade det in i Ifolors bok. Då skulle barnen få känna till Kotka Svenska Barträdgård redan före de själva ens börjar där, via igelkottens dag i dagis.

Boken innehåller vardagliga händelser som barnen själv kommer högst troligen att möta under sin tid i daghem. I boken kommer det fram övergångssituationer som kan vara svåra för barnen eller annars bra att tänka på. Jag hoppas att föräldrarna och egenvårdarna diskuterar med barnen om bokens händelser och hjälper barnen med detta sätt lätta mjuklandningen. Meningen är att de skulle samtidigt diskutera med barnen t.ex. *"Så här gör vi sen på måndagen när vi far till dagis. Mamma kommer med till toaletten och hjälper dig att tvätta händerna. Sedan kommer du och vinkar vid fönstret och går och leker med andra barn."* Eftersom barnen och föräldrarna oftast kommer och besöka

daghemmet redan före barnet börjar där, skulle boken fungera som ett sorts stöd till besöken.

Enligt Launis identifierar barnen sig i personer som finns i pärmen och oftast är de personer som är i huvudrollen i sagan. Jag kommer att fotografera ett stort mjukisdjur i barnens storlek som kommer att vara i huvudrollen i min saga. Pärmen skall vara lockande och färggrann för barnen. Boken skall väcka varma känslor med intresse för sagan och förstående för daghemmet som finns i sagan. Pärmbilden ger också grundstilen till hur barnen i fortsättningen fantiserar bokens innehåll. Pärmen visar också i förväg hurdan stämning boken har och det är mycket viktigt att boken är intresseväckande från första början. (Launis 2001:60)

Det är viktigt att vara medveten hur man sätter bilderna i boken och vart man sätter huvudpersonerna. Detta är eftersom vi i Finland läser från vänster till höger och är vana till det. Vi brukar starta att se bilderna från vänstra nedre kanten och till sist tittar vi överst till höger. Barnen som tittar på bilderböcker brukar identifiera sig till personen som är på vänstra sidan och därför sätter man oftast huvudpersonerna där. På högra sidan brukar man sätta det nya och spännande. Oftast symboliserar den högra sidan något långt borta och främmande. För t.ex. i bilderböcker har man oftast de onda figurerna på högra sidan kontra den goda på vänstra. (Happonen 2001:105)

Då man lyssnar eller tittar på en bok väcker den sinnesbilder och upplevelser. Barnet använder sin fantasi då han eller hon ser på bilderna och lyssnar på sagan, eftersom sagan rör på sig hela tiden. Syftet med bilderna är att de skall stöda, stärka och göra fantasin fysiskt. Det är viktigt att bilderna stöder sagans utveckling och blir en helhet. (Launis 2001:68)

Min forskning är en kvalitativ forskning, som betyder att man fokuserar på kvaliteten, inte mängden. Det är viktigt att man kan följa tankegången som pågått under hela forskningen och att man motiverar slutsatsen som man dragit. Läsarna och andra forskare skall ha möjlighet att följa tankegången för att forskningen skulle vara analytiskt motiverad. (Ehrnrooth 1990:40 f)

Enligt Mäkelä kan man inte dra slutsats från resultaten från en kvalitativ forskning som man kan göra i en kvantitativ forskning med att se på statistiken. Därför skall man använda andra slaggs måttstockar som hjälper då man vill värdera hur bra analysen har lyckats. Viktiga saker som man skall fokusera sig på då man gör en kvalitativ analys av en forskning var hur meningsfullhet är materialet och var det befinner sig i samhällets betydelse. Det är ytterst viktigt att man skaffar tillräckligt med användbart material och gör en omfattande analys. Analysen skall värderas och det skall kunna upprepas senare. (Mäkelä 1990:47)

4.2 Metodval

Till näst kommer jag att förklara hurdana forskningsmetoder jag använt och på vilka grunder jag valt att använda just de. Metoderna är fokusgruppintervjun av egenvårdarna i KSB och observationer av barnen och deras vardag i KSB.

4.2.1 Tema-fokusgruppsintervjun

Tema-fokusgruppintervjun skedde i mars 2013 efter att jag anhållit om forskningslov (se bilaga 1) och fått godkännandet av chefen. Ett informationsbrev till informanter (se bilaga 2) och ett skriftligt samtycke för intervjun (se bilaga 3) fördes till daghemmet ca. en månad före intervjun. Respondenterna blev valda p.g.a. att de jobbar i KSB och har ett nära förhållande till barnen. Vi hade diskuterat i förväg att det också skulle vara möjligt att om en egenvårdare absolut inte ville bli videofilmad, skulle vi ha kunnat sätta henne att sitta ryggen mot kameran eller låta bli att helt och hållet filma henne. Dock efter att jag förklarat ännu en gång muntligt att ingen annan än jag kommer att se videobandet, passade videofilmningen till alla. Jag berättade också att jag har tystnadsplikt. Jag hade utarbetat en intervjuguide som skickades i förväg till daghemmet (se bilaga 4) eftersom jag tyckte att egenvårdarna skulle dra nytta av att bekanta sig med de olika teman i förväg. Då vi startade intervjun, märkte jag dock att egenvårdarna inte hade bekantat sig med intervjuguiden.

Jag gjorde ett tema-fokusgruppintervju med egenvårdarna, eftersom mitt tema innefattar egenvårdarnas roll vid dagisstaten och mjuklandningen. Jag ville veta hurdana uppfatt-

ningar och tankar egenvårdarna har om mjuklandning. Personalen diskuterade om hur dant det är när ett barn börjar i daghemmet och hurdana utmaningar daghemsstarten ofta hämtar med sig. Fokusgruppintervjun betyder att man har människor som har kunskap av just detta fenomen i denna plats. Egenvårdarna i KSB är specialister, då det är fråga om egenvårdarsystem och mjuklandning just där. (Järvinen & Järvinen 2004:145 ff) Först var det meningen att jag skulle ha intervjuat personalen i två grupper, men efteråt kom vi till den slutsatsen att jag skulle hålla bara en gruppintervju. Det var p.g.a. att det skulle vara lättare att ordna en gruppintervju tidsmässigt, än att ha två olika under två dagar. Alla andra utom en av personalen kunde vara med i intervjun. Intervjun tog lite över en timme och blev videofilmad. Intervjun blev 13 sidor lång efter transkriberingen.

Egenvårdarna i KSB valde jag på grund av att denna forskning berör bara deras daghem och jag ville veta deras tankar och erfarenheter om inskolningen just i deras daghem. Jag valde gruppintervjun p.g.a. att temat inte är känsligt och jag ville att diskussionen kan röra ganska fritt. Jag ledde diskussionen med frågor från intervjuguiden (se bilaga 4) som berörde egenvårdarnas tankar runt mjuklandning, som är temat i mitt examensarbete. Diskussionerna blev flytande och det blev bara lite påvarann- diskussioner. Med gruppintervjun märkte jag hur bra det var att personalen hjälpte varandra och fyllde på varandra om någon tappade tanken eller inte kunde annars hämta fram sina tankar med ord. Alla fick muntur och ingen dominerade diskussionen märkvärdigt.

En orsak varför jag valde en fokusgruppintervju är ett effektivt och snabb sätt att intervjua, då man har ett större antal människor. Gruppintervjun lämpar sig speciellt bra, då man vill intervjua en viss grupp med likadana normer, en så kallad miniatyrkultur. Dock blir tiden för intervjun längre, desto mera människor det innefattar. Det är värt att reservera extra tid, för att intervjun skall få ta så länge att allt som man vill säga blir sagt. (Sulkunen 1990:264) Intervjun tog över en timme och vi hann gå allt vad jag hade tänkt fråga igenom. Dessutom diskuterade personalen ännu i slutet om andra saker som hade med att göra med daghemmet.

Eftersom det fanns flera människor som diskuterade, videofilmade jag intervjun. Personalen satt ansiktet mot kameran. Det var på grund av att jag inte skulle missa information och att jag efteråt kunde kontrollera allt vad intervjupersonerna sagt. Jag bad lov att

göra gruppintervjun (bilaga1) och intervjupersonerna gav samtycket för videofilmningen. (bilaga 3) Samtycket måste frågas eftersom på grund av min forskningens art, var det inte nödvändigt att videofilma människor utan deras vetskap och lov. Efteråt transkriberade jag intervjun till text så att personalen blev egenvårdare 1, egenvårdare 2 och 3 och så vidare. Allt som sades blev transkriberad, både intervjuaren och intervjupersoner. Texten blev inte en förskönad version av intervjun, utan allt togs opp. Man måste dock vara medveten att intervjupersonernas medvetenhet av videokameran, kan ha påverkat på svaren och diskussionen. (Järvinen & Järvinen 2004:157 ff) Jag var medveten att p.g.a. videofilmningen kunde någon välja att inte komma med till intervjun. Detta var en medveten risk som jag valde att göra, eftersom det skulle ha tagit mycket längre tid att både intervjua och ordna intervjuerna i Kotka Svenska Barnträdgård. Videofilmningen såg jag nödvändig eftersom gruppdiskussionerna kan bli livliga mellan deltagarna och det är svårare att transkribera data om man bara har bandat ljud och inte filmat in vem det är som talar.

Det är lättare för personalen att komma med egna åsikter och blir bättre förstådda, då andra kan komma in och fylla på vad man menar. Risken att något glöms bort minskar också när det finns flere människor som diskuterar sina åsikter om samma tema. Då man intervjuar en fokusgrupp, skall man dock vara medveten att människors olika hierarkiställning kan påverka på svaren. Om till exempel chefen är med i gruppintervjun, kan lägre ställda personer kontrollera sina svar, t.ex. hur och vad man säger. I min fokusgruppsintervju var också chefen med, eftersom hon var också en egenvårdare. (Sulkunen 1990:265 ff)

4.2.2 Observationer

För människan är det normalt att göra observationer om sin omgivning. Vi ser vad som händer och sedan tänker vi varför detta hände och skulle det ha hänt om det skulle ha funnit andra faktorer. Genom observationer gör vi en föreställning av omgivning och det påverkar på hur vi reagerar i det, hur vi kommer att förstå vad som vi sätt och upplevt. Våra tidigare erfarenheter av olika observationer som vi gjort, påverkar också nya. En del av våra tidigare observationer kan stöda de nya observationerna, medan de observationer som vi tycker att är konstiga och avvikande, uppmärksammar vår fokus och

då börjar vi grubbla på det och söka svar till fenomen. Då vi använder observationer som forskningsmetod, söker vi data och kunskap om vilka olika faktorer som påverkar problemet eller fenomen som vi undersöker. Då vi observerar skall vi använda alla våra sinnen för att mot ta information. (Aaltola & Valli:2001:124

När vi talar om validitet och reliabilitet, är det viktigt att vara medveten att forskaren med sin närvaro kan påverka på resultatet. För forskaren som valt att vara passiv, är det bra att vara så osynlig och neutral som hon bara kan, och anteckningar bör man också göra så att de observerade personerna inte uppmärksammar det. Det kan vara att försökspersonerna förändrar sitt beteende för att de skulle ge en bättre bild av sig själva, de vill ge en sådan bild som de tror att forskaren vill få eller för att de känner sig inte bekväma, då de vet att någon observerar dem. Barnen kan t.ex. bli intresserade av forskaren och då kan lektionen i skolan störas. Då beter de sig inte som de normalt skulle göra och därför är det inte heller så mycket värt att forska sådant beteende, som inte är normalt för de observerade personerna. En fördel som man har vid observation som forskningsmetod, är att fenomen hålls i sin kontext. T.ex. när man vill observera barnens beteende i daghemsmiljön, gör man observationerna där under tiden då barnen är där. (Aaltola & Valli:2001:126 f)

För forskaren är det viktigt att välja ett sätt att anteckna observationer, minnesanteckningar i sig räcker inte. Det är pga. att minnesanteckningarna är selektiva och inte litbara. Jag valde att anteckna observationerna ner i ett häfte, eftersom det var lättast och snabbast att göra det på detta sätt under dagarna i KSB. Anteckningarna skrev jag ner i ett häfte där jag hade en marginal och klockslagen, stunden vad barnen gjorde och små minnesanteckningar. Jag antecknade situationen var barnet var och vad hade varit före det eller varför situationen hade lett till något. Sedan skrev jag upp situationen och det som jag tyckte var anmärkningsvärda för mitt syfte. Vad det hade hänt, hur barnen reagerat, vad gjorde man i situationen som gjorde att det fungerade eller inte fungerade.

Det kan vara bra att göra anteckningarna efter en liten tid i lugn och ro. Om forskaren gör sina anteckningar framför barnen som hon observerat, kan det störa deras fokus och de kan bli mer intresserade vad som forskaren skriver. Då beter sig inte barnen så som

de normalt skulle göra. Forskaren skall också utarbeta ett plan när och hur ofta hon skriver observationerna ner. (Aalto & Valli: 2001:134)

Jag var ganska överraskad att barnen inte märkvärdigt noterade mig när jag satt vid fönstret eller med personalen. Bara ett barn frågade i ett skede vad jag gör.

Orsaken varför jag valde att forska daghemmets vardag och rutiner genom observationer, är att metoden lämpar sig ytterst bra då man vill få mångfaldigt information med alla dess detaljer. Vissa saker märker man först då när man ser det via observationer. Det skulle vara svårt att få tillräckligt djupt data av vardagen om man inte skulle observera. Data blir noggrannare då man kan se det konkret i verkligheten. Forskning med observationer passar till min undersökning, eftersom jag vill veta hur vardagen ser ut och sedan arbetar jag informationen till en bilderbok. Enligt Grönfors lämpar sig observationerna mycket bra just när man vill forska daghemmets rutiner, som jag kommer att göra. En nackdel med att använda observationer, är att det är tidskrävande och därför skall man vara säker att man behöver använda det. Jag ansåg att det ändå är obligatoriskt för mitt arbete, eftersom intervjuerna som jag gjorde, gav inte tillräckligt mycket och djupt data. (Aalto & Valli: 2001:128 f)

Jag valde ett passivt sätt att observera barnen i daghemmet. Jag var med i barnens vardag, men var inte aktivt med i situationer. Jag såg på situationer från sidan och försökte att inte ändra barnens normala vardag på något sätt. Vid behovet hjälpte jag barnen och diskuterade med dem, om de själva närmade mig. En stor del av barnen kom ihåg mig och bekymrade sig inte vem jag var. Några barn frågade vem jag var och vad jag gjorde, men det tyckte jag inte att hade någon betydelse för forskningen. (Aalto & Valli: 2001:131)

4.3 Innehållsanalys som analysmetod

Enligt Alasuutari (1999:82) är det viktigt att analysmetoden passar in till forskningen och dess teoretiska utgångspunkt. Då man talar om analys inom forskning, betyder det t.ex. att materialet genomgås, ordnas, struktureras, klassificeras och funderas igenom grundligt. Analysen kan också betyda att materialet klassificeras i olika teman. Man

forskar data och gör den lättare att bearbetas, genom att avrunda, tolka och undersöka forskningsproblemets olika fenomen. T.ex. när, var och hur ofta något förekommer. Till slut borde forskaren ha fått mera information, än intervjun gett. (Saaranen-Kauppinen et al. 2009:73 f)

Då man gör en innehållsanalys, betyder det att man forskar data så att man gör särskiljningar och ser på analogin. Man letar efter olikheter och försöker sammansätta data. Vid innehållsanalys, arbetar man med data som är i textform eller transkriberat till det. Texten som man forskar kan vara nästan vad som helst: böcker, diskussioner, intervju eller dagböcker. (Saaranen-Kauppinen et al. 2009:97)

Man talar om innehållsanalys då man beskriver ordinnehållet. Då man använder innehållsanalys, vill man få en koncentrerad beskrivning av fenomenet som man forskar. Resultaten skall anknytas till en bredare kontext och tidigare forskningsresultat. Då man gör en kvalitativ innehållsanalys, delar man data i mindre delar, förvandlas till bekanta begrepp och till sist ordnas till nya helheter. (Saaranen-Kauppinen et al. 2009:97) Enligt Alasuutari skall man sträva till att förenkla de preliminära iakttagelser till en så liten perceptionsgrupp som möjligt. (Alasuutari 1999:43)

Jag använde innehållsanalys då jag analyserade data som jag fick från intervjun och observationerna. Enligt Metsämuuronen kan man underlätta sin analys genom att bearbeta en begreppskarta, där man kan konkret se vad allt man kunnat klassificera från data. Det är lättare att göra en innehållsanalys då man visuellt kan undersöka och se helheten och kategorisera det som kommit fram. Det hjälper forskaren att se vilka saker troligen är aktuella och vilka som inte är. (Metsämuuronen 2008:51)

4.4 Etiska aspekter

I *Tutkimuseetiikan ABC* berättar Mäkinen om Nürnbergs kod där det framhävs olika saker som man måste ta i beaktandet, för att forskningen skall vara etiskt hållbar. Där sägs det att testpersonerna som kommer att vara med i forskningen, måste alltid ge sitt samtycke för forskningen. Testpersonerna skall också vara medvetna om, i hurdan test de ger sitt samtycke till. Detta är på grund av att man inte kan utnyttja personer som är i

sämre situationer, för t.ex. personer med funktionshinder, barn eller personer med demens. (Mäkinen 2006:18) Jag bad chefen om forskningslov för att intervjua personalen i Kotka Svenska Barntädgården. Efter det gav jag ett skriftligt samtycke för intervjun. (se bilaga 3) Personalen fick välja om de godkände att vara med i undersökningen eller om de vill avstå från det.

Enligt Mäkinen skall forskarna följa vetenskapssamfundets erkända handlingsmönster. Det betyder att forskningen skall utarbetas ärligt, noggrant och försiktigt. Resultaten av forskningen skall förvaras i säkerhet samt presenteras och utvärderas på ett korrekt sätt. Forskarna skall använda godkända metoder som är etiskt hållbara och lämpar sig till forskningens syfte. Man skall respektera tidigare forskare och deras resultat som man använder som källor. Det är ytterst viktigt att man källhänvisar på rätt sätt och att det klart blir förstått att man lånat någon annans forskning. Annars kan det bli problem med plagiering, om man inte klart visar att fakta inte är ens eget. Forskningen skall också vara planerad, förverkligad och rapporterad i minsta detalj enligt vetenskapsnormer. (Mäkinen 2006:24 f)

I Mäkinens bok, kommer det fram ett förslag vad allt vetenskap borde innefatta. Detta är objektivitet, kritiskt tänkande, autonomi och framåtriktande syn. En förutsättning att forskningen blir objektiv, är att man forskar, analyserar och rapporterar på ett neutralt sätt. Inga egna erfarenheter, åsikter, religion eller auktoriteter får påverka forskningen. Allt oväsentligt mellan forskningen och forskaren skall stängas bort. Allting skall utgå från erfarenheten som man fått från forskningen. En god forskare bör ha en kritisk syn om allt, tills man kunnat motivera teorin, fenomen eller resultaten. Dock skall han eller hon visa öppenhet mot nytt information. (Mäkinen 2006:28 f)

Som en forskare är man själv slutligen ansvarig för sin forskning. Därför är det viktigt att man måste kunna hindra att utomstående fasett inte får påverka forskningen. Som en forskare skall man alltid sikta på att radera felaktigt information. (Mäkinen 2006:33)

Till forskningsetiska grunder hör att forskningspersonerna eller anstalten får vara anonyma om de vill det. I min forskning kommer jag att nämna Kotka Svenska Barntädgård, eftersom jag diskuterat med chefen att detta passar. Personalen kommer dock att

vara anonym. Ändå är inte anonymiteten en regel, forskningspersonerna kan bli kända om de vill det. Ändå är det bättre för forskaren om testpersonerna är anonyma, eftersom det ökar forskarens frihet i forskningen. Då har forskaren lättare att undersöka känsliga teman och han behöver inte tänka efter att han skulle orsaka problem för testpersonerna. Det är viktigt att forskaren berättar att testpersonerna kommer att bli anonyma. Detta kan få testpersonerna att berätta mera om fenomen eller erfarenheter. Detta är viktigt för att forskningen skall bli så bra som möjligt. Anonymiteten skyddar också andra som nämns i forskningen. I min forskning har jag hänvisa till intervjupersoner genom att märka dem som numror. Forskaren skall alltid arbeta så att testpersonerna håller sig anonyma, om det är avtalat. Det är ändå viktigt att anonymiteten inte används som någon skydd, då man talar osakligheter om någon person eller anstalt. Då kan forskaren gallra bort saker som han tycker att inte hör till forskningen. Dock skall forskaren vara försiktig då han lämnar bort saker, eftersom forskningsetiskt skall han kunna grundligt motivera, varför något tas bort. (Mäkinen 2006:114 f)

Jag bad om lov för att få forska barnens vardag i daghemmet. Inga personer är kändbara i mina anteckningar eller i det slutliga arbetet. Detta är mycket viktigt då man tänker på etiska aspekter. Fokus på observationerna är på dagens rutiner och händelser som är vanliga i daghemskontexten. Viktigt för mitt arbete var att forska hurdana barns rutiner var och hur tidschemat såg ut. (Aalto & Valli: 2001:132)

Eftersom jag tog fotografier av KSB, nämnde jag att jag inte skulle ta bilder av barn eller personalen. Bilderna är av huset, leksaker och dess omgivning.

4.5 Tillförlitlighet och generaliserbarhet

Forskaren bör alltid prova tillförlitligheten av resultaten och bevisa deras felaktighet. Olika felaktigheter och misstag som kan ha drabbat resultaten och påverkat dem, får inte lämnas bort eller döljas. Ofta måste resultaten genomgå en grundlig felutvärdering, för att allt som kan ha påverkat undersökningen skulle komma fram. Man borde alltid låta vetenskapssamfundet gå igenom forskningen för att felaktigheterna bättre skulle komma fram. (Mäkinen 2006:102)

Det skulle också vara bra att se forskningen från olika vetenskapliga perspektiv, för att få en mera omfattande feedback. Forskaren skall hämta fram sina forskningsresultat för andra forskare och allmänhet, för att också de kunde värdera och använda resultaten. Då skall forskaren tydligt berätta i hurdan forskning resultaten kan användas i praktiken. Språket skall också vara tydligt för att andra skall kunna förstå vad forskningen gått ut på och vad resultaten blivit. (Mäkinen 2006:102)

För att läsarna inte skulle dra felaktiga slutsatser om resultaten, skall texten vara så lättläst att inga missuppfattningar uppstår. Det är viktigt eftersom missuppfattningarna kan påverka både på forskarens eller testpersoners liv. Det är ytterst viktigt, eftersom då texten blivit allmän kan forskaren inte mera korrigera eller påverka missuppfattningar. (Mäkinen 2006:139)

Forskningen är gjord till KSB och eftersom forskningen också är gjord utgående från en intervju och observationer som berör KSB, kan man inte dra slutsatsen att forskningen skulle vara generaliserbart vid andra daghem. KSB är ett litet privat daghem som befinner sig i en av Kotkas äldsta trädhus, med personal som har jobbat där flera år och de har sin egen daghemkultur. På grund av detta kan man inte rakt sägas att resultaten från intervjun och observationerna skulle bli helt lika på ett annat privat- eller kommunalt daghem med en annan personal och med andra barn. (Hirsjärvi & Hurme 2000:184 ff)

4.6 Processbeskrivning

Intervjun blev videofilmad efter att respondenterna gav sitt samtycke till detta (bilaga 3). Intervjun transkriberades efteråt och dess sidantal blev 13. Eftersom intervjun inte gav tillräckligt mycket användbart material för att uppbygga bilderboken från det, bestämde jag att komplettera intervjun med observationer om barnens vardag i KSB. Jag observerade i KSB tillsammans fyra dagar antingen mellan klockan 7.00 ca.15 eller från ca. 12.30- 17.00. Observationerna skedde officiellt i januari 2014, men eftersom jag jobbat där efter denna tidpunkt, har jag också gjort anteckningar under arbetsdagarna om något viktigt skett. Observeringarna gjordes både på den lilla- och stora sidan. Det är värt att nämna att jag har varit som praktikant under studietiden och vikarierat på KSB och därför har deras rutiner och normer varit bekanta till mig redan från tidigare.

Största delen av barnen var också sådana barn som jag kände till från tidigare och barnen var också vana vid mig, eftersom jag har ofta varit där. Jag observerade de barn som jag hade fått tillstånd till och dessa var 25 barn av 33. Jag hade namnlapp under observationerna varifrån jag kolla vem jag hade fått lov att observera. Jag följde med barngrupper och antecknade ner saker som jag såg som anteckningsvärda för mitt examensarbete. Jag skrev anteckningarna ner i mitt häfte då jag såg det vara lämpligt. Barnen var inte särskilt intresserade av mig, utan jag fick observera i lugn och ro.

Jag gjorde anteckningar från olika situationer och händelser som jag fick följa med under dagarna i KSB. Situationer kunde vara positiva eller negativa händelser, saker som är vanliga i daghem och kan vara värt att barnet och föräldern är medvetna om.

Jag tog bilderna under vintern och våren, men i framtiden skulle det vara värt att tillsätta sommar- och höstbilder in i Ifolors modell. Jag tog tillsammans över 100 bilder från avdelningar före, under och efter olika situationer och bilder runt om huset. Under tiden jag planerade skissen, märkte jag att det ännu skulle behövas några bilder och dessa bilder tog jag under tiden då jag vikarierade där. Bilderna togs under normala arbetsdagar i dagis. Några bilder och situationer hamnade jag iscensätta, men största delen av bilderna är autentiska för t.ex. barnen ville mycket gärna att jag skulle fotografera deras lek. Jag var noga att bilderna togs från barnets eget höjd.

Bilderbokens textdel var kopierad på en word- dokument, eftersom jag ville att det inte skulle tappas bort, om något hände till Ifolor programmet och – dokumentet. Bilderboken togs också som print screen, för att jag inte skulle tappa det bort.

Jag gjorde en skiss på papper hur jag kunde göra en enkel bilderbok, men som ändå skulle ge information för barnen. Skissen ändrades dock en del då jag började bygga boken i Ifolor. Jag valde en bok från Ifolor som hade tillsammans 26 sidor.

Varje siduppslag i bilderboken handlar om en viss dagssituation som bygger dels på min teoridel om inskolning, fostringsgemenskap och anknytning. Samtidigt bygger bilderboken på mina observationer och på fokusgruppintervjuerna. Sista sidan i bilderboken är information för föräldrarna som innehåller information som jag ville hämta fram,

men som inte rymdes i själva bilderboken eller annars inte var nödvändigt för barn att veta. Informationssidan i bilderboken bygger också på teorin om inskolning, fostringsgemenskap och anknytning. Just denna föräldrainformation betonades extra mycket av personalen vid min fokusgruppintervju. Samma sak märktes vid mina observationer.

5 RESULTATREDOVISNING

I detta kapitel kommer jag att redovisa mina forskningsresultat från både temafokusgruppsintervju och observationer. Intervjun skedde i mars 2013 och räckte lite över en timme.

5.1 Resultat av intervju

Till näst kommer jag att genomgå resultaten från de olika teman som jag hade delat intervjufrågorna i. Delningen är: 1 Före daghemsstarten, 2 Daghemsstarten och 3 Utvecklingsmöjligheter.

5.1.1 Tema 1 Före daghemsstarten

För det första kontaktar daghemmets chef familjen som sökt dagvårdplats och sedan skickas det informationsblad med olika blanketter och småbarnsfostran till familjen. I detta skede berättar man till familjen om verksamheten i daghemmet och ber dem att komma på besök. Egenvårdaren bestäms mellan de i personalen som finns i barnets grupp (gruppen är oftast Trollungarna från två år uppåt) och barnen delas jämt. Syskonen hålls dock alltid med samma egenvårdare, också senare i livet eftersom familjen då är bekant till vårdaren. Föräldrarna får vara med barnen då de kommer och hälsar på, efter att man tillsammans bestämt tidpunkten. Visitens längd är mycket individuell, det kan räcka från några timmar till hela dagen. Enligt egenvårdarna räcker mjuklandningen oftast två till tre dagar. Barnen får vara ensamma i daghemmet först efter att de blivit officiellt inskrivna i systemet, före detta skall föräldrarna vara alltid med barnet. En del av föräldrarna lämnar dock inskolningen bort och lämnar barnet rakt till daghemmet. För det mesta berodde det på t.ex. att barnet hade tidigare haft syskonen på daghemmet

och daghemmet därför var bekant för småsyskonen. Största delen av föräldrarna försöker dock ordna tid för bekantingen. Föräldrarna kan hämta barnet för att bekanta sig redan några månader tidigare. Då frågan var om personalens hembesök till familjer, var svaren negativa. Personalen berättade att de aldrig farit hem till någon familj, men att deras tidigare arbetskollega någon gång hade gjort det 10 år bakåt. Dock var personalen medveten om att på vissa ställen brukar man göra det.

Efter diskussionen bestämde egenvårdarna att ca. två veckor före skulle vara bra att komma och besöka den första gången. Personalen föreslog att om barnet börjar på hösten kan man bra komma på sommaren och bekanta sig, fast de för det mesta har bara fri lek och utevistelse då, inga morgonsamlingar.

Personalen ansåg att föräldrarna oftast hämtar sitt barn för att bekanta sig före daghemsstarten och att det bara sällan händer att barnet hämtas till dagis utan någon sorts bekantning. Från intervjun kom det fram att för det mesta tycker daghemspersonalen att dialogen mellan föräldrar och personalen fungerar bra. De berättade att föräldrarna skriver sina önskemål i småbarnsfostran och därifrån får personalen veta vad föräldrarna förväntar av daghemmets verksamhet. T.ex. hur de önskar att personalen bemöter barnet, vad föräldrarna vill att deras barn skulle lära och på vilket sätt. Sedan berättade personalen om, att de från sin sida berättar vad det kommer att hända under dagens lopp och hur de stärker barnets utveckling och stöder barnet. Personalen sade att de gärna vill diskutera med föräldrarna om förslag om verksamheten och saker angående barnets och dess fostring. Om ändringar diskuterar man först med föräldrarna.

För det mesta fungerar samarbetet bra utan några större underligheter. Personalen sade att vissa föräldrar är lättare att komma överens med, och en del behöver man lära känna och ha mera diskussioner för att lära känna dem ordentligt och hitta ett gemensamt språk. Personalen ser att vissa föräldrar kräver mer än andra, men att inte blir de tystlåtna föräldrar heller bortglömda.

5.1.2 Tema 2 Daghemsstarten

På den första dagen blir det till personalen att lära barnet att följa daghemmets dagsrytm, t.ex. att följa med till toaletten och handleda vad man kommer att göra sedan. Då

försöker man att egenvårdaren skulle vara denna person som ser efter barnet, men det fungerar inte riktigt i praktiken. Detta är eftersom egenvårdaren kan ha ledigt på denna dag eller kan ha sena arbetsturen och då måste barnet vara med andra personer tills klockan 9.20. I KSB betyder egenvårdarsystem mera att egenvårdaren är i kontakt med familjen och att barnet bara är delade mellan personalen. Då barnet börjar i daghem följer personalen efter de nya, berättar och handleder oftast helt konkret vad man kommer att göra därefter och visar vad man menar. Eftersom Kotka är en finskspråkig stad och en stor del av familjer också är det, är det vanligt att man översätter allt vad man säger till finska efter att man sagt det på svenska. Det kräver mycket mer arbete och tid från arbetsgruppen.

Det som personalen såg som att ytterst viktigt är att barnet känner sig trygg, välkommen och att få vara med andra barn i gruppen. Man brukar ofta leka olika namnlekar och personalen fungerar som stöd då barnen skall lära varandras namn. Enligt personalen varierar tidpunkten mycket på då barnen börjar i daghemmet, en del kan börja samtidigt som skolorna i augusti, men runt hela året kan det ändå komma barn som börjar i daghemmet. I augusti brukar man ha som ett veckotema på morgonsamlingarna att lära känna varandra genom t.ex. grupplekar. Men det är bara i augusti man koncentrerar sig speciellt på det, sedan efter börjar man med nya veckoteman.

Personalen sade att de ofta måste hjälpa de nya barnen mycket. Personalen visar helt konkret vad man kommer att göra sedan. Man brukar se en del saker igenom fingrarna och man kräver inte alls lika mycket av de nya barnen som man gör med de barnen som redan varit en tid i daghemmet. Ofta låter man barnet själv göra saker som hon/han känner sig bekväm med och får visa vad hon eller han är van vid, t.ex. sitter han/hon redan på pottan, avklädning kontra påklädning och hur går ätandet själv osv.

Personalen måste gå reglerna och rutinerna grundligt igenom flere gånger före barnen lär sig dem och förstår själv att följa reglerna och rutinerna. Det kan lätt ta några veckor då man måste upprepa reglerna för barnen före barnet tycks komma ihåg det. Personalen berättade att reglerna och rutinerna skulle stanna bättre fast hos barnen, om föräldrarna kunde gå deras infohäfte igenom hemma, eftersom alla regler och rutiner finns där. Dock går man reglerna och rutinerna igenom också muntligt då familjen kommer och bekanta sig.

Personalen ser att en mjuklandning är lyckad då barnet visar att den trivs, är glad och social, börjar lita på personalen och trivs på daghemmet. Då barnet får nya vänner och börjar våga hämta fram egna åsikter och vilja, är också ett märke att barnet börjar bli van vid dagislivet. På småbarnssidan ser man att de nya barnen anknyter sig oftast först till vuxna, vill se den vuxne hela tiden och följer med på olika ställen. Efter en tid märker barnen att det är okej att stanna kvar på avdelningen med andra barnen.

Dagvårdspersonalen ansåg att själva mjuklandningstiden är mycket kort. Det är ganska individuellt hur länge det tar för ett barn att bli van vid daghemmet. Personalen berättade att det inte är ovanligt att efter en tid då barnet har varit i daghemmet och tycks ha blivit van vid vardagen, kan barnet ”gå bakåt” då han eller hon märker att detta kommer vara vardagen härnäst. Sedan kommer det på nytt ett tidskede då barnet har det lite svårare att vara i daghemmet, med gråt och nerstämdhet osv. Personalens egna uppfattningar om hur länge det tar omkring före barnet blir van vid dagis, hoppade från en månad till tre månader. Enligt personalen är det oftast mer utmanande för småbarn som börjar i dagis för första gången, än för ett större barn som börjar på stora sidan. Detta såg personalen att kunde bero på att en två-åring inte nödvändigtvis förstår att mamma och pappa far till arbetet, men att de efter arbetsdagen kommer alltid att hämta barnen hem. Det tyckte personalen att tre-fyra åringar redan förstår, fast de inte skulle tycka om det.

En liten diskussion kom fram då en av egenvårdarna berättade om att i Sverige har man på vissa ställen omkring två veckors mjuklandning med båda föräldrar eller en förälder. Egenvårdaren ifrågasatte detta, eftersom barnet på två veckor högst troligen kommer att bli van vid sina egna föräldrar på dagis, men att de också skulle komma en tidpunkt då mamma eller pappa lämnar barnet kvar ensam. Egenvårdaren funderade på om det var alls bättre att barnet lever i den tron att mamma eller pappa kommer att alltid vara med henne eller honom på dagis. En annan egenvårdare delade samma synpunkt och sade att småbarn inte förstår fast man skulle förklara saker till dem i god tid, utan att det ändå skulle komma en chock då den dagen kommer, när föräldrarna måste lämna barnet ensam i daghemmet. (Här funderade egenvårdaren inte, i mitt tycke, att man brukar ju alltid berätta till barnet vad det kommer att hända och förbereda barnet på det kommande.)

En av egenvårdarna gjorde en retorisk fråga om man alls kan förbereda ett barn att börja smärtfritt i dagis?

Moderskapsledigheten och vårdledighetens ansågs ge en bättre chans att komma på besök till dagis flere gånger under en längre tid, i motsats till dem som flyttar från en annan ort och måste börja jobba genast på det nya stället. Föräldrarna kan eller får inte ta ledigt från arbetsplatsen för att mjuklanda sina barn till daghemslivet. På vissa fall ansågs föräldrar ha knappa möjligheter att bekanta sina barn ordentligt till daghemmet. Daghemmets öppenhålltider ansågs vara en orsaks varför föräldrarna kan ha det svårt att hitta lämpligt tid att komma och bekanta sig. Det är p.g.a. daghemmet är öppet bara från 7-17, då största delen av föräldrarna också jobbar, och stängt på veckosluten.

Utmanande vid mjuklandningen ansågs vara småbarn som inte förstår att föräldrarna alltid kommer och hämta barnen.

En annan utmaning blev språket. Detta är eftersom arbetsspråket är svenska, men stora delen av barnen är finskspråkiga. Det harmar personalen att då nya finska barn börjar i daghemmet, har i detta skede redan de ”gamla nya” barnen börjat lära sig svenska, men då de märker vuxna igen börjar tala finska med de nya barnen, börjar andra barn också tala finska. Det blir en kedjereaktion då alla barn börjar tala finska. Det väcker motstridiga känslor då man försöker ge en trygg känsla till ett nytt barn med att tala hennes eller honoms modersmål, med att det sedan påverkar hela gruppen. Ofta strävar personalen att säga saker både på finska och på svenska. Men igen sade egenvårdarna, att det när barnet börjar tala svenska, är mycket individuellt och tar olika tider.

Givande vid mjuklandningen ansåg egenvårdarna att det är bra att se föräldrarna, eftersom det ger en bild/känsla från hurdant värd och miljö familjen kommer, och det i såg berättar lite om barnet och man kan lättare förstå henne/honom. Man kan spegla barnet och barnets beteende till föräldrarna. Då egenvårdarna har någon känsla om barnet, kan de ta i bättre beaktande hur barnet kanske vill ha och göra mot den stilen som föräldrarna kanske har gjort. T.ex. skall alla kläder vara tiptop när man skall ut, eller räcker det om kläderna nu är bara på.

Personalen hade svårt att säga hur länge mjuklandningen borde räcka, men en del kommer på besök två gånger när andra kommer fem, det är mycket individuellt. Personalen berättade att oftast besöker man inte ens en hel dag, ca två timmar. Försäkringarna är också en nämnvärd sak. Daghemmets försäkringar berör bara barn som är inskrivna i systemet, då barnet är med sina föräldrar, är de på deras ansvar. Föräldrarna får inte lämna barnen ensamma då de är och bekantar sig på daghemmet. Genast när föräldrarna lämnar barnet ensamt i huset, skall barnet vara inskrivet i daghem och då berör försäkringen barnen och betalningen börjar också. Personalen kom till den slutsatsen att oftast kommer barnen en eller två gånger att besöka daghemmet, före de börjar i daghemmet. Men allt detta informeras föräldrarna nog om i god tid, enligt personalen

Personalen berättade att det är också helt möjligt att föräldrarna kommer med barnen på första dagarna till dagis, då barnen redan är inskrivna i systemet, syskonen är också välkomna. Enligt personalen går besöken på det sättet att familjen kommer in och ser huset kring och efter det berättar egenvårdaren om daghemmets dagsrutiner och går ut till gården och leker en stund, innan de går hem.

Egenvårdarna berättade att de bekantar sig med sina egna barn på samma dag som de kommer och bekanta sig, alltså om de har arbetsdag då. Då presenterar egenvårdaren huset och går daghemssaker igenom. Om man i förhand vet att barnets egenvårdare inte kommer att vara på platsen då barnet kommer för att besöka, sade personalen att de meddelar det till föräldrarna och kan fråga om de skulle vilja byta dagen till en sådan då egenvårdaren är på plats.

Man försöker alltid ta det nya barnets individualitet och bakgrunden i beaktande då man börjar arbeta med det nya barnet. På första dagarna kan man t.ex. låta barnet äta med fingrarna eller själv mata barnet om han eller hon har blivit van vid det hemma, men småningom börjar man lära barnet att äta som andra i gruppen och börjar kräva mera av barnet. Personalen försöker uppmuntra barnet att lära sig nya saker och småningom skall alla barn ha samma regler. Personalen berättade att barnen ofta börjar ta modell av andra och lär sig saker utan desto större skuff och uppmuntrande. Man försöker också ha dialog med barnet och stöda dess svagheter i gruppen. Om barnet är för t.ex. blyg eller har annars svårigheter att gå med i andras lek, kan man sätta det nya barnet att leka

med något barn som är lätt att umgås med, t.ex. ett äldre och lugnare barn. Från erfarenhet sade personalen dock att oftast är barnen så pass intresserade av andra barn, att de ganska snabbt söker sig med att leka med andra barn.

Reaktioner på daghemsstarten varierar mycket mellan olika barn. Det ansågs bero på om barnet varit hela sitt liv hemma eller om han eller hon redan har varit i dagvård tidigare någonstans eller om syskonen redan varit på dagis. En del av barnen tycks vänja sig mycket snabbt och lätt till daghemsliv, men efter några veckor kan barnet gå bakåt i daghemsstarten. Det kan komma ledsamt efter hemmet och föräldrarna, då barnet förstår att daghemmet kommer att vara en del av barnets liv härefter och inte bara temporärt.

Egenvårdarna berättade om vissa harmliga fenomen som föräldrarna gör sig skyldiga till. Det var för t.ex. förlängningen av farvälerna då föräldrarna kramar flera gånger eller kommer tillbaka för att ännu en gång säga "hejdå". En annan angelägenhet som sades svåras farväl, var att föräldrarna visar för barnet sin egen sorglighet då de måste lämna barnet på daghemmet.

Egenvårdarna berättade att de också måste stöda och puffa föräldrarna vid daghemsstarten då de har svårt att skiljas från sitt barn, fast barnet tycks redan vara van vid daghemsliv. Då kan egenvårdaren eller någon annan av personalen berätta att om föräldern vill, kan han eller hon ringa till daghemmet lite senare och fråga efter barnets tillstånd. Telefonsamtalen är ett bra sätt att kontrollera hur barnet klarar sig i daghemmet. Till en del av föräldrar som har det svårt att gå, kan man vänligt antyda att de skulle vara dags att gå. Personalen berättade att det är värt att göra morgonsysslorna rutinmässigt då man kommer på daghemmet. Då vet barnet vad det kommer att hända och vad man väntar av barnet.

Egenvårdarna berättade att fast adjön skulle vara svåra för barnen, får man absolut inte smita iväg då barnets uppmärksamhet är i någon annanstans t.ex. då barnet börjat leka eller gått till toaletten. Man skall också vara ärlig när man säger vilken tid man kommer efter barnet. Att säga "mamma kommer riktigt just" förorsakade fördärv mellan egenvårdarna, eftersom att ljuga för barnet för att underlätta adjön är fel av föräldrar. Egen-

vårdarna sade att föräldrarna borde ärligt säga hur dagen kommer att gå, även fast barnet skulle vara liten och inte kanske förstår det. Att berätta hur barnets rutin kommer att gå ”först går ni ut, äter, vilar, leker och går ut, men sedan kommer pappa/mamma och hämtar dig hem”.

Den största delen av egenvårdarna kunde identifiera sig själv med hur hemskt det är att lämna ett gråtande barn efter sig, eftersom de själv också har barn och har använt dagvård då barnen varit små. Egenvårdarna berättade att man lätt kan få den känsla att barnet gråter hela dagen, eftersom barnet gråter då man lämnar henne eller honom i dagvården och att barnet igen gråter när man kommer att hämta honom eller henne. Egenvårdarna nämnde att övergångssituationerna, då man kommer utifrån in eller från vilan till toaletten, är mycket känsliga för barnen och att de lätt börjar gråta vid just dessa situationer.

5.1.3 Tema 3 Utvecklingsmöjligheterna

Personalen tyckte att utvecklingsmöjligheterna vid mjuklandningen skulle vara att föräldrarna skulle ha möjligheten att sätta mera tid vid det. Egenvårdarna talade också om hur det skulle vara om man skulle ha tillräckligt med personal för att egenvårdarna kunde fokusera sig helt på det nya barnet under de första dagarna och andra skulle se till på de andra barnen. Egenvårdarna kom till den slutsatsen att man inte bara har möjligheter och resurser till det. Här kom också upp att fast egenvårdarna har sina egna barn, ser alla i personalen ändå gemensamt efter barnen och att egenvårdarsystemet inte ofta syns i vardagslivet. Det är p.g.a. arbetsturen, viktiga saker diskuteras genast då föräldern kommer, man väntar inte på barnets officiella egenvårdare.

En ny tanke uppkom då en av egenvårdarna undrade också om det kanske är bättre att barnet inte anknyter sig till bara en av personalen. Detta tänktes eftersom barnet kanske då skulle ha svårt då egenvårdaren inte är på platsen och att barnet kanske skulle följa bara sin egenvårdare och inte försöka komma in i gemenskap.

En annan tanke som framkom var tvivel om föräldrarna skulle våga eller vilja diskutera med andra i personalen förutom egenvårdaren, om man skulle ha mycket nära förhållande till egenvårdaren. Detta skulle försvåra och fördröja informationsgången om man skulle diskutera bara med egenvårdaren.

Egenvårdarna diskuterade dock att barnen ofta söker sig till vissa personer. De är oftast personalen som varit med barnen då han eller hon börjat. En del av barnen berättades följa länge efter vårdaren som man anknyt sig med, t.o.m. flera veckor. Denna person är oftast just den som var på plats då barnen lämnats till daghem och tröstat och stött. En del av barnen väljer också att anknyta sig till någon helt annan än sin egenvårdare och det kan bero på kemin mellan vårdaren och barnet. Då lär man känna barnet speciellt bra och förstår henne eller honom. På samma sätt sades det vara mellan personalen och föräldrarna, vissa kommer bättre överens och har lättare att tala om saker än andra, fast man inte skulle vara egenvårdare till just deras barn.

Personalen berättade att de måste påminna sig själva att alla inte nödvändigtvis vet hurdant det är på daghem. Eftersom alla i personalen har jobbat flere år på daghemmet, kommer man inte alltid ihåg att självklarheter inte nödvändigtvis inte är det för föräldrar, utan man måste gå allting igenom med föräldrarna. Emellertid kan personalen ta förgivet saker som hör till daghemmet, fast det inte är det alls. Föräldrarna kan ha svårt att förstå hurdan vardagen är då det finns flera tiotal barn i huset och vad det kan orsaka. För t.ex. förståelse att kläderna märks för att flera andra barn också har just likadana skor som ens eget barn har, att barnen tappar bort sina vantar då personalen inte tittar och att olyckor händer då det finns flera aktiva barn i en avdelning. Enligt personalen kan föräldrarna också ha det svårt att förstå att man inte kan ge vissa friheter till vissa barn, eftersom man måste behandla barnen jämställt.

Det som en av egenvårdarna tog upp under intervjun, var att föräldrakvarten ansågs givande då man fick diskutera om barnet och när egenvårdaren själv fick feedback om sitt arbete. De berättade att då kommer det oftast fram viktiga saker som man inte vanligen talar om. Föräldrakvarten ansågs ge möjligheten till en trogen dialog mellan föräldrarna och egenvårdaren.

Egenvårdarna berättade att rutinerna och att man gör saker på vissa sätt, ger trygghet för barnen och om man plötsligt gör på ett annat sätt, kan det bli svårt för barnet. Det sades att barnen kan ha svårigheter att ändra sitt eget beteende om han eller hon länge har gjort saker på ett visst sätt. Om barnen inte får följa de normala rutinerna kan de bli räddiga och kan ha det svårt att se vad de skall göra därefter. Slutsatsen är att rutinerna skapar trygghet i vardagen.

Småbarnsfostran berättades hjälpas då personalen får det tillbaka efter att föräldrarna har fyllt det. Det gav en god inblick i barnets personlighet, dess styrkor och svagheter och en inblick i barnets familjetillstånd. När föräldrarna ringat in passande synonymer för sitt barn i småbarnsfostran, gav det en bra bild från första början av barnet och gav ledtråd på vilket sätt man möjligen kunde närma och börja stöda barnet.

5.2 Observationer

Sedan berättar jag om mina observationer som är delade mellan klockslagen 7 till 13 och från 13 till 17 då daghemmet stängs. Dessa var tidsramar under de dagar som jag var i KSB och gjorde mina observationer.

5.2.1 Dagens händelser mellan klockan 7 till 13

Det första som hände på morgnarna då barnet hämtades, var att personalen och barnen hälsade varandra och sedan hälsade personalen föräldrarna. Hälsandet och att visa att man kommit är ytterst viktigt just mellan klockan 7 och 7.30, då personalen hamnar passa mellan köket och avdelningen. Detta är för att morgonpersonen måste koka gröten och färdigsätta morgonmålskärorna.

För det mesta kom barnen först in från dörren och började självständigt klä sig av, före föräldrarna ens hunnit in. De minsta väntade, om de inte kom samtidigt med föräldrarna, tills föräldrarna kom och hjälpte till att klä ytterkläderna bort. På morgnarna brukar man inte låta barn som redan kommit leka och vistas i tamburen, eftersom man vill att föräldrarna och deras barn får i lugn och ro klä av sig, gå på toaletten för att tvätta händerna och komma sen till avdelningen. Efter det är det dags att säga hejdå och då får barnen gå

till fönstret för att vinka. För det mesta hade barnen inga problem med att stanna kvar på daghemmet. Detta är på grund av att barnen redan blivit vana sig vid daghemmet och dess personal.

Det framkom också några då barnet hade svårt att lämna mamman eller pappan. Ofast berättade föräldrarna saken som de trodde var orsaken till varför morgonen hade varit svår. Barnet kunde skrika, gråta eller hålla fast i föräldern då han eller hon skulle åka iväg. Då berättade föräldern eller någon av personalen att föräldern måste gå och att föräldern eller någon annan kommer och hämta senare och nu var det tid att säga hejdå. Då barnen grät och hade en dålig morgon, tog personalen barnet i famnen eller stod bredvid barnet då han eller hon vinkade vid fönstret. En del av barnen upprepade att de vill hem och att de vill att mamman eller pappan skulle komma och hämta. Några gånger märkte personalen att föräldern t.o.m. hade svårt att lämna barnet och då sade man till henne eller honom att nu skulle det vara dags att gå. Personalen kunde vänligt leda föräldern ut och trösta att allt kommer att gå bra och att barnet lugnar nog sig ner efter att föräldern åkt bort.

För det mesta tog det inte länge före barnet lugnade sig ner och började leka. En del av barnen valde att leka ensamma efter det svåra farvälet, den andra delen sökte sig för att leka med andra barn och vissa ville stanna med personalen eller sitta på deras famn.

Mellan klockan 7 och 8 har barnen lektid och de får själv välja om de vill pussla, rita eller leka. Personalen kan ge idéer då barnet tycks ha svårigheter att bestämma vad han eller hon vill göra. Vissa av barnen valde dock ofta att stanna vid "tanternas bord" för att sällskapa med personalen. Här fanns det oftast lugnare och barnen fick uppmärksamhet och värme av personalen.

Omkring klockan 8 börjar alla städa före morgonmålet. Barnen samlas alltid på morgnarna till den stora sidan, men delas klockan 8 till sina egna grupper då små gå till sin egen sida. Personalen kan hamna leda de allra minsta barnen vid handen till ens egen sida. Den här övergångssituationen kan orsaka förvirring för nya barn, eftersom bara en del av barnen hamnar att sluta leka och gå bort. Det kunde hända också tidvis barn som redan befunnit sig en längre tid vid daghemmet. Städningen kunde också orsaka bråk,

besvikenhet och motvillighet hos barnen. Då berättade personalen att om man inte städar efter sig, kan man inte mera leka denna lek. Personalen brukar se till att barnen städar och hjälper barn i det.

Handtvätt och muntvätt var situationer som kunde vara svåra för vissa barn, oftast just då om de hade redan haft en lite sämre dag. En del av småbarn kunde t.ex. bli sårade då de inte fick tvätta eller torka sina händer utan hjälp. Större barn kunde ta illa upp om personalen befallde barnet att tvätta händerna på nytt, om barnet tvättade händerna slarvigt på första gången. Dock var största delen mycket vana till tvättsituationerna och tog hjälpen och order mycket mottagligt och övergångssituationen gick oftast utan några problem. Vanligen tyckte småbarn att det var roligt att tvätta händerna och ha sig med vattnet, fast ärmarna och skjortorna blev genomvåta. Problem orsakade dock situationer som inte gick som normalt, t.ex. om barnen skulle läsa böcker före maten eller gå och sitta på mattan före maten. Barnen blev ofta virriga och tittade längre på personalen vad man egentligen skulle göra.

Under morgonmålet, som på alla andra matsituationer, kunde smakandet orsaka problem. I KSB har man regeln att man smakar alltid allting och efter det får man lämna mat om man vill. Oftast förstår också de mindre barnen att bara man visar att man smakat, får man lämna maten och slipper från den obehagliga situationen. I matsituationer kan barnen försöka slingra sig ut från att smaka, men personalen försöker alltid hålla reglerna samma för alla och detta har man också berättat till föräldrarna. Då några barn blev sura då personalen hamnade säga strängare till dem, kunde de börja gråta efter mamma eller pappa eftersom situationen blev för mycket för dem och att de ville komma undan den obekväma situationen. Barnen kan också ha svårt att lära sig bordsetikett som man försöker följa i daghemmet. Till exempel lekandet med maten, oljud, härjande och oförmåga att sitta stilla, var saker som harmade personalen.

Vissa barn försökte också lura personalen att mata dem, oftast just då barnen verkade speciellt trötta, hade haft en dålig dag eller ville ha personalens uppmärksamhet. Dessa barn var sådana som tidigare kunnat äta självständigt.

Efter maten får barnen själv föra besticken bort till kärran, och det gör barnen mycket glada eftersom nästan alla kan föra det självständigt. Här hjälper personalen förstås de barnen som inte ännu helt själva klarar motoriken. Inga barn visade någon märke på att de inte skulle ha vågat eller villat bära besticken bort eller varit rädda att de skulle söndra något. Barnen var oftast mycket lyckliga och stolta över att de får göra det själva och klarade av det.

I KSB övar man också artighet, och det betyder i matsituationen att man väntar till största delen har ätit och frågar då personalen om man får tacka. Några barn hade svårt att vänta och ta andra i hänsyn, och personalen blev tvungna att säga åt för dessa barn att de måste vänta och ge mat till andra. Tålmod är det som största delen av barnen har svårigheter med.

5.2.2 Dagens händelser mellan klockan 13 till 17

Barnen som inte är i behov av dagssömn, får leka eller pyssla från klockan 12.20 till ca 13.45 då det är tid för mellanmål och barnen som sovit har stigit upp. Barnen äter med sina egna grupper på sina egna sidor. Att stiga upp från dagsvilan kan vara svårt för småbarn. De kan vara virriga efter att de sovit och då de märker att de är på daghem och mamman eller pappan inte finns där, blir de ledsna. Också mardrömmarna får barnen att sakna sina föräldrar och p.g.a. detta kan barnen börja gråta. Personalen tröstar barnen så bra de kan, det är dock individuellt hur bra barnen låter en av personalen närma barnet och trösta då han eller hon saknar efter förälder. Barnen kan också ha favoritvuxna som de vill få stöd av. Efter vilan kan barnen också vara mer känsliga för stök och ljud, och det tog oftast en tid innan barnen började leka lika energiska lek som före dagsvilan.

Mellanmålet gick ganska långt likadant som lunchen, om maten var god och ljudet under matsituationen tolerabel, gick det bra. Om maten igen inte smakades, kunde det bli gråt, lek, härjande och bekymmer. Då barnen fick mat som de inte är vana vid eller inte tycker om, kunde de hänvisa till att de aldrig har det hemma och hemma äter man bar god mat.

Påklädningssituationerna innan barnen gick ut på eftermiddagen, var också ganska likadana som på förmiddagen. För det mest var barnen mycket glada då mamma eller pappa kom och hämta. Det fanns dock fall då barnet började gräla med sina föräldrar p.g.a. att barnet inte hunnit leka eller föräldern kommit för snabbt och hämta. Barnet kunde också mitt i allt börja gråta då han eller hon såg sin mamma eller pappa på eftermiddagen då det var tid att gå hem.

Vissa barn visade sorgsen då de var det sista som söktes. Då frågade barnen oftast efter sina föräldrar, då personalen måste förklara att pappa eller mamma inte ännu har hunnit komma, men att säkert kommer han eller hon snart. Då kunde barnen visa sorgsenhet och vara tystlåtna. Känslan att man alltid är det sista barnet som hämtas, fick barnet att känna besvikelse.

5.3 Sammanfattning av resultat

I båda metoder kunde man se att det är mycket individuellt hur barnen blir vana vid daghemslivet. Det är viktigt att barnets liv har likartade regler och rutiner både hemma och på daghemmet. Det gör det lättare för barnet att bli van i daghemslivet då rutiner inte skiljer sig från varandra eller då de inte motstrider med varandra. Om dagsrytmen och reglerna varierar mycket, kan det vara svårare för barnet att bli van och det i sig kan påverka på barnets beteende och möjligen göra daghemsstarten längre. Då vet inte barnet hur han eller hon skall bete sig och vad man egentligen väntar av henne eller honom. Dessutom om förväntningarna på hemmet och daghemmet skiljer sig, kan barnet känna sig vilsen då han eller hon skall klara av sig t.ex. att sätta sockorna själv på eller då man inte låter barnet bestämma när man äter.

Gråt, nedstämdhet, ilska och trotsigt beteende hos de nya barn var vanliga beteenden hos barn som senast hade börjat på daghemmet. Dessa beteenden framkom också hos barn som redan hade varit en längre tid på daghemmet. Med äldre barnen var det lättare att diskutera om situationen och hennes eller honoms känslor. De äldre barnen kunde

också anamma informationen bättre, fast de inte var glada över det. Svårare var det för två till tre åriga.

6 ANALYS

Reaktioner som framkom hos barnen under de första veckorna, som för t.ex. gråt, nedstämdhet, sorgsenhet och nedsatt matlust, kom upp också i Kanninen, Sigfrids & Backmans bok, Barnaögon. Dessa beteenden antyder att barnet saknar sin anknytningsperson och lider av separationsångest. Funderingar som framkom under intervjun i KSB, var misstanke om man ens kan inskola ett barn så bra, att barnet inte skulle alls ha dessa symptom under daghemsstarten. (Kanninen; Sigfrids & Backman: 2009:35)

Då barnen kommer till daghemmet glada och sociala, visar att barnen trivs på daghemmet och känner inte obehag att komma dit. Barnen visade att de hade varma förhållanden till alla i personalen, ingen kändes otrygg eller främmande. De minsta barnen sökte sig dock oftast till personalen från den egna sidan. Fast barnen grät, lugnade de sig oftast snabbt då de fick sitta på någon av personalens famn. Vissa ville vara för sig själva och lugnade sig lite längre borta från allt buller, då omgivningen och känslorna kändes överflödigt. Fast barnet vill vara ensam, är det viktigt att personalen är nära barnet, att inte barnet får den känslan att hän är helt ensam utan någon trygg vuxen. Personalen skall också vara sensitiva och kunna berätta till barnet hur han eller hon måste känna sig och ge namn till känslorna. Barnets ”negativa” känslor får inte heller nedsättas eller förbjudas. Det är viktigt att barnet får vara sig själv och få det stöd som han eller hon behöver, oberoende hurdant känslotillståndet är. Vårdaren måste vara till hands alltid, för att trygga barnet och svara på hennes eller hans behov av närhet. (Sinkkonen 2001:35)

Då barnen grät och var ledsna var det individuellt hur de lugnade sig. Enligt Sinkkonen (Sinkkonen 2001:38) finns det individuella skillnader mellan barnen och deras beteende vid separation från vårdaren. Vissa är försiktiga av sig och långsamma med att våga forska omgivningen. Det beror inte nödvändigtvis på en otrygg anknytning utan på barnets personlighet, varför det är viktigt att känna barnet. Just p.g.a. detta är det viktigt att personalen känner väl de olika barnens personligheter. Då personalen har tonat in sig på barnet, är det lättare att gå till väga hur man kan uppmuntra, stöda och vägleda barnet

vid de olika känslorna under inskolningen. Enligt Kaskela och Kekkonen, är det viktigt att både personalen och föräldrarna stöder barnet under tiden för daghemsstarten. Gemensamma dialoger om barnets vardag och beteende i daghemmet och hemmet är viktiga för både personalen och föräldrarna. Känsligheten för barnets sinnestämningar är mycket viktigt då man vill ha en litbar relation med barnet. (Kanninen; Sigfrids & Backman: 2009:48,54 ;Kaskela & Kekkonen 2007:43, Sinkkonen 2001:38)

Barnen hade också morgnar då ingenting verkades bra och det kunde man se redan när barnet kom till daghemmet med föräldrarna. Sensitiviteten för att kunna läsa föräldrarna och barnet är ytterst viktigt. Då brukar personalen fråga vad som är på tok, om inte föräldrarna själva tog initiativet att berätta om morgonens händelser. Enligt Kanninen är en öppen och äkta dialog mellan personalen och föräldrarna en förutsättning till en fungerande fostringsgemenskap. Vissa barns ”dåliga morgnar” var ett märke på att barnet var mycket trött eller var på väg att bli sjuk. En minnesbild från det förflutna kunde också skjuta upp barnets känslor, då han eller hon kunde börja gråta mitt i allt utan någon orsak man kunde se. För en del av barnen påverkade inte en dålig morgon på dagen, men vissa tycktes ha en dålig morgon hela dagen. Då var barnet ledsen, grät lätt, saknade föräldrarna och ville hem. Om personalen hamnade säga åt barnet, kunde barnet börja gråta, utan någon större orsak. (Kanninen; Sigfrids & Backman 2009:47)

Vissa barn kom lättare in till daghemmet då de såg att det redan fanns andra barn där och hamnade inte vara den första som inte hade någon att leka med. Bäst tycktes barnen komma in då de såg att sådana barn som han eller hon oftast leker med, redan var där. Detta berörde främst barnen över tre år som redan hade sociala färdigheter och som sökte sig till jämnårigas sällskap. Större barn har inte mera ett lika stort behov att vara ständigt i närheten av en vuxen, så som barn under tre år har. De yngsta barnen var dem som främst kom och sällskapade med personalen vid vuxnas bord om morgnarna och sökte sig till famnen. I Barnögon kom ålderns betydelse vid inskolningen också fram på detta sätt. (Kanninen; Sigfrids & Backman 2009:48f)

För det mesta var ankomsten till daghemmet smärtfritt, som kan bero på att alla av barnen hade varit i dagvård åtminstone några månader, alltså inga helt nya barn fanns.

Dock fanns det ”dåliga morgnar” när det var svårt att säga hejdå. Några barn som hade 10 dagars kontrakt, hade det dock svårare att bli kvar på daghemmet. Det berodde troligen på att de inte var lika vana vid daghemmet, som barn som var 15 dagar eller fulltidsbarn. Dessa barn tycktes glömma hurdant det var igen att vara på daghemmet, eftersom de tillbringat kanske många dagar hemma tillsammans med föräldrarna och inte ännu riktigt hunnit komma in till daghemslivet.

En orsak som jag är säker på att påverkar barnens trivsel i KSB, är att personalen inte byts. Barnen känner då att de kan lita på personalen och de behöver inte känna osäkerhet, med att behöva vänja sig till nya personer och skaffa sig nya relationsband beständigt. Alla i personalen hamnar oberoende av sin rätta avdelning att arbeta med andra avdelningars barn p.g.a. arbetsturen och arbetsuppgifter som hör till de olika arbetsturena. Personen som är i morgonturen öppnar huset och tar mot de första barnen, som inte nödvändigtvis är den egna gruppens barn. Under vilan turas både Filurernas och Myrornas personal att läsa till barn som vilar på madrasserna. Avdelningarna kan också skicka sina barn till andra avdelningar på vissa dagar, då barnen får vara med de andra i personalen som inte hör till den egna gruppen. Efter klockan 16.30 blir det en av personalen kvar om barnantalet inte är för hög och då kan det igen vara att den vuxna inte är på den egna avdelningen. Då blir barnen bekanta med alla i personalen och barnen lär sig också att känna de andra vuxna från de andra avdelningarna. I ett litet hus måste alla i personalen kunna hoppa in och kunna samarbeta med varandra. På olika möten och under vardagen diskuterar personalen om aktuella händelser och ärenden angående barnen. Personalen i hela KSB hamnar också att samarbeta och lära känna alla barns föräldrar. Då får alla i personalen någon sorts uppfattning om familjers och barnens situationer. Det är viktigt att dialogen mellan personalen och föräldrarna från andra avdelningar går också flytande. Möten och olika palavrer om barnen, deras utvecklingskeden, behov och individualitet var saker som var viktigt att ta upp tillsammans med hela arbetsgruppen för att alla som är med i barnets fostring, skulle vara medvetna om aktuella saker som berör barnet. (Kanninen; Sigfrids & Backman 2009:39)

I KSB följer man egenvårdarsystem med att egenvårdaren är den personen som informerar om familjen, håller föräldrakvarter och följer med barnets utveckling. Diskussionerna på föräldrakvarter, om barnets utveckling och småbarnfostran, är viktiga delar för

fostringsgemenskap. Egenvårdaren måste kunna respektera, vara litbar och öppen för att en trogen och positiv diskussion med föräldrarna kan uppkomma och där man också kan ta upp de känsliga sakerna. (Kaskela & Kekkonen 2007:45f) Dock följer man inte egenvårdarsystemet desto punktligare, utan alla vårdarna är mer eller mindre lika viktiga för barnen.

Om man leker med idén att egenvårdarsystemet skulle ha en större fokus i KSB, tror jag att barnen och föräldrarna skulle ha lättare att visa då de inte förstår något och då skulle missuppfattningar minskas och det igen skulle lätta till atmosfären. För barnen och föräldrarna skulle det högst troligen också vara lättare att vänja sig in till daghemmet, om de på riktigt skulle känna att just den ena av personalen är just för honom eller henne. Det skulle säkert ha en positiv inverkan på de olika relationerna mellan barnet, föräldrarna och personalen i KSB. Om egenvårdarsystemet skulle användas mer effektivt som t.ex. enligt Kanninen et al. 2009, skulle det troligen ha en mycket bättre påverkan i mjuklandningen, fostringsgemenskapen och den öppna och reflekterande relationen med föräldrarna. Själv ser jag att en djupare relation mellan egenvårdarna och hennes daghemsbarn skulle kunna lätta mycket på mjuklandningen, men p.g.a. tidsbrister, arbetsbelastning och arbetsrutiner, är det mycket svårt att kunna uppnå detta i ett litet privat daghem som KSB. (Kanninen; Sigfrids & Backman 2009:38f)

För barnen var rutinerna viktiga och då man inte kunde följa normala rutiner, kunde barnen bli virriga och de visste inte vad man förväntade av dem, fast man just berättat hur allting skall gå till. Barnen känner sig trygga då de kan förutse vad som kommer att hända till näst och trygga barnen vågar då också leka och undersöka omgivningen. De yngsta barnen tittade ofta mot vårdaren då de skulle göra något nytt som de inte var riktigt säkra på, t.ex. tog något från skåpet. De såg efter om vårdaren nickade eller vände på huvudet, för att få bekräftelse vad man får göra. Då är det viktigt att det finns trygga vuxna som kan handleda de yngsta barnen och kan läsa deras sinnesinstämning om barnet behöver stöd eller uppmuntran. Känsligheten för barnets sinnesinstämningar och kunskap om barnets personlighet och färdigheter är viktigt, eftersom det inte är nyttigt att kräva alltför mycket, stressa barnet eller orsaka ångest. De större barnen var bättre på att anamma informationen och hade det lättare att titta förbi rutinerna. Dock kan det vara förvirrande för barnet att försöka följa regler av många olika personer som jobbar

på daghemmet, eftersom alla i personalen är olika och kan ha ett eget sätt att fungera och som skiljer sig lite från andras. Lika rutiner och regler mellan personalen är också viktiga för barnet och hennes känsla av trygghet. (Kanninen; Sigfrids & Backman 2009:47)

Från intervjuerna fick man en inblick hur personalen i KSB ser daghemmets vardag, men som en utomstående, märkte man väl hur det är svårt för personalen som har arbetat där över tio år, att se daghemmet som utomstående människor ser detta. Rutiner, regler och vanor är inte självklarheter för alla. Man måste kunna se daghemmet från föräldrarnas synvinkel och förklara också de självklaraste sakerna, för att förminska missförstånd mellan familjer och daghemmet. Genom hembesöken skulle man också kunna ta familjens livsstil i beaktandet då man börjar skapa en varm relation till barnet. Hembesöken skulle främja den individuella fostran och då skulle egenvårdaren få en bild av barnet är sin naturliga omgivning. Då är det också lättare att skapa ett tryggt förhållande med barnet när han eller känner sig trygg i sin omgivning. Av hembesöken skulle egenvårdaren få ledtråd hur man borde gå till väga när man börjar vänja just detta barnet till daghemmet. (Kaskela & Kekkonen 2007:43)

Missuppfattningar inom daghemmets verksamhet och normer kan ha en stor inverkan på personalens och föräldrarnas relationer och fostringsgemenskapen. Missförstånd sker och man borde alltid kunna diskutera om det på ett öppet och konstruktivt sätt. Små saker som man bara blir sur över då någon inte följer strikt någon norm eller vana, orsakar bekymmer mellan personalen och föräldrarna. Man borde alltid kunna se saker genom fingrarna och ge efter på vissa saker, både med barnen men också med familjerna. För stora förväntningar också från familjens sida kan orsaka bekymmer. Alla har det bättre att leva tillsammans då man kommer ihåg att diskutera om saker och ge feedback på ett respekterande och konstruktivt sätt.

Observationerna ser jag som en spegling av den information som jag fick från intervjuerna. Saker som berättades under intervjun gav en bra bild om daghemmet från personalens perspektiv, men observationerna av barnen visades hur personalen i praktiken underlättar eller fungerat med barnen. Det som man tror att man gör och försöker följa i

arbetslivet, kan vara svårt att följa helt och hållet i praktiken under varierande situationer.

Från intervjun fick man fram att också egenvårdarna har svårt att sätta sig i föräldrarnas skor. Det var för t.ex. saker som egenvårdarna tog förgivet, som inte alls är klart för personer som gått i daghem då de själva har varit barn eller för sådana som aldrig varit i daghem. Det är viktigt att kunna tänka att föräldrarna ser bara en liten glimt av daghemspersonalens vardag då de hämtar sina barn på morgonen och kommer efter på eftermiddagen. Därför kan det komma missförstånd vad man tror att barnets vardag uppbyggs av. Då barnet inskolas till daghemmet tillsammans med föräldrarna, kan föräldrarna också dra nytta av att få en helhetsbild av vardagen där deras barn kommer att leva i. Tiden för inskolningen kan dra nytta för barnen, men också för föräldrarna. (Kaskela & Kekkonen 2007:43ff)

Dock är inte alla gemensamma regler gynnande för en individuell fostran. Det som man förbjuder av den ena av en god orsak, kan vara en begränsning för den andras utveckling. T.ex. regler om att man förbjuder en glidbacke för alla barn under tre år, oberoende av barnets motoriska kunnande, är inte genomtänkt från en individuell fostran. Man borde tänka efter *varför* man handlar som man gör och på vilket sätt är det meningsfullt. Att förbjuda något borde utgå från att skydda barnet från saker som han eller hon inte ännu klarar av, inte sakta ner henne p.g.a. att andra i samma ålder inte ännu har färdigheter. Barnets individuella färdigheter borde vara de faktorerna som avgör vad ett barn får eller inte får göra.

Personalen i KSB berättade att tidvis kan det vara svårt att hålla sig professionella mot familjer, om t.ex. deras rutiner och sätt att fostra barn, inte överensstämmer med daghemmets sädvänja. Då familjen genomgår konflikter inom sig eller det händer något stort, kan det också vara svårt för personalen att hålla sig neutrala och professionella. Detta överensstämmer med det som Isojärvi och Kangas (2008:2) också kommit underfund i deras forskning.

I motsats till Isojärvi och Kangas (2008:2) forskning, underskriver inte KSB:s personal att semestrarna är svåra. Detta beror på att KSB är ett litet daghem där största delen av

personalen har jobbat flera år. Personalen i ett litet daghem är också i växelverkan med barn från andra barngrupper dagligen. Alla i personalen hjälper oftast under påklädningen eller vid toalettbesök. Under semestertider finns det alltid bekant personal som barnen känner sig trygga med och därför påverkar inte semesterperioderna på samma sätt i KSB. I detta fall kan det vara en fördel att i ett litet hus som KSB, inte har lika strikta linjer med egenvårdarsystemet som större daghem.

Egenvårdarna berättade att det kan ta en stund före barnet känner sig trygg och vågar vara sig själv. Det kan därför ta en tid före man får se barnets riktiga personlighet. Detta stöder också Liefvendahls (2010: 31) intervju då det kom fram att det kan t.o.m. räcka två månader före barnet vågar vara genuint sig själv. Som i Liefvendahls forskning, om att barnet kan vägra att äta då han eller hon är ledsen, kände jag igen både från mina egna observationer och från intervjun. I alla fallen försökte man trösta barnet och såg ätandet mellan fingrarna.

Under observationer märktes det tydligt att barnen ändå ofta hade sin favoritvuxen av personalen, som nödvändigtvis inte var deras riktiga egenvårdare. Jag vill nämna detta eftersom egenvårdarsystem i KSB inte är lika intensivt i bruk som på daghemmen i Parviaises forskning, men att detta betyder inte att barnen inte skulle ha anknutit sig eller skaffat sig varma relationer mot personalen oberoende av det ytliga egenvårdarsystemet. Parviainen diskuterar om liknande resultat, att barnen också kan nå en varm och trygg relation, fast egenvårdarsystem inte skulle vara i bruk. (Parviainen 2005:70)

I Liefvendahls forskning (2010: 33 f) kom ifrågasättning mot att barnet skulle ha bara en trygg vuxen i daghemmet. I min intervju kom det liknande funderingar, om hur bra det verkligen är för barnet att vara anknutet till bara en av personalen. Detta var p.g.a. semestrar, olika arbetstur och sjukledigheter.

Det kom också fram att en orsak varför man inte kan noga följa egenvårdarsystem. Det p.g.a. att arbetstiderna och daghemstiden för barnet kan vara mycket varierande. I KSB följer man arbetsuppgifterna arbetsturen. I Parviaises forskning kom det fram att personalen hade möjligheten att t.o.m. ändra sina arbetsturer enligt sina egna barn, då de började i daghemmet. Det skulle inte kunna fungera i KSB, eftersom att planera arbetstu-

rerna skulle bli alltför utmanande. Detta är p.g.a. att arbetsturerna är i synkron med stora sidans och lilla sidans personal. (Parviainen 2005:62)

Som Isojärvi & Kangas (2008:2) kände också personalen i KSB belönande då den nära relationen med barnen och familjen uppnåddes. Tilltro mot personalen kändes också viktig för att kunna nå en god dialog mellan daghemmet och familjen.

Egenvårdarna i KSB tyckte att fast man haft en mjuklandningsperiod, kan man inte helt slippa från separationssymptom, utan möjligen bara lindra. Enligt egenvårdarna är daghemstarten alltid svårt för barnet, även om barnet haft en mjuklandningsperiod. Enligt egenvårdarna är daghemstarten alltid en svår och känslfull tid för barnet, och dessutom för hela familjen. Barnet kommer att gråta och blir ledsen oberoende om han eller hon haft en god mjuklandningsperiod. Liefvendahl (2010:2) har kommit till liknande resultat då hennes resultat visade att barnen kände starka separationsreaktioner även om de hade blivit inskolade tillsammans med sina föräldrar. (Liefvendahl 2010:2)

Egenvårdarna berättade under intervjun att mjuklandningsperioden ofta är kort och kan till och med räcka bara en dag. Under min intervju berättade egenvårdarna att daghemmets vardagsstruktur och personalens arbetsturer inte ger möjlighet till en traditionell egenvårdar-barn – förhållande. Liefvendahls intervju (2010:37) överensstämmer detta från föräldrarnas synpunkt. Personalen i både Liefvendahls intervju (2010:41) och i KSB:s intervju diskuterade om tidsbristen och hur det påverkar på hur bra man kan individuellt ta barnet i beaktandet. Tid- och personalbrist var gemensamma negativa faktorer som sågs påverka mjuklandningen i daghemmet.

Från personalen framkom det också tankar att en för lång mjuklandningsperiod skulle få barnet att tro att föräldern kommer alltid att vara med på daghemmet och skulle kanske bli ännu mer ledsen vid separationen. Funderingar om kan man verkligen helt och hållet inskola ett barn, så att han eller hon inte alls reagerar på separationen från sina föräldrar, framkom också. Likadana tankar kom inte fram i de andra forskningarna.

7 DISKUSSION

Under observationer som gjordes i KSB, kom det starkt fram hur viktigt rutinerna var för alla barn. En regel, som också är en bra rutin för barnet, är att föräldrarna tvättar sina barns händer i lugn och ro, före barnet kommer till avdelningen. Det ger möjligheten för barnet och föräldern att säga farväl och gå dagens händelser igenom. Rutinerna att gå igenom matlistan eller att föräldern lämnar barnet till personalens famn, kunde vara underlättande rutiner. Ignorering av någon rutin, hade ofta en negativ resultat på barnet. Detta påverkade inte bara de minsta och nyaste barnen, utan t.o.m. barnen som redan blivit vana vid daghemmet. Om föräldern hade brottom och hamnade springa ut, utan att ha tid att vinka, fick barnen att gråta. Det är en rutin som hör starkt till morgonens händelser i KSB. Barnet kunde också reagera om barnet hamnade att stanna på eller gå till en annan avdelning, olikt till normala rutiner. I bilderboken påpekar jag också på rutiner och kontinuitet i vardagen, för att göra vardagen trygg för barnet. Med boken vill jag också hämta fram information för föräldrarna om saker som man kanske inte som egenvårdare kommer att tänka på att berätta till föräldern, och föräldern kanske inte har kommit på att tänka själv. Gemensamma spelregler och kunskap om varför dessa behövs, är också bra att vara medvetna om, både för föräldrar och barn. Då kan man minska onödiga och harmfulla missuppfattningar mellan personalen och föräldrarna.

Under observationerna kunde man se likheter med de resultat som Liefvendahl (2010:25) kom fram. Också hon i sin studie märkte att barnen kan protestera mammans eller pappans avgång. Gråt, nedstämdhet, att hålla sig fast vid föräldern, att vägra att tala eller titta på personalen. Det var vanliga känslor och beteenden vid övergångssituationer, då barnen hamnade att stanna och föräldern gå. Också att söka sig till personalen eller att helt försöka undvika personalen efter avlämningsituationen, var samma reaktioner som jag märkte i barnen.

Under intervjun berättade egenvårdarna att de nya barnen kan anknyta sig starkt till en viss person och följa henne. Barnen kunde söka sig nära vårdaren under någon lek, leta henne om hon gick bort från rummet och såg till att vårdaren var i synhåll. Liefvendahl (2010:26) märkte samma vid barnen som hon observerade under sin studie.

Under intervjun började det hamma, eftersom jag förstod att egenvårdarna inte hade fått eller läst igenom förhandsmaterialet som jag förde till arbetsplatsen en god tid före intervjun och bad att de skulle ha läst frågorna igenom. Det gav genast en lite negativ laddning till intervjun, eftersom det skulle ha varit viktigt att de i förhand hade kunnat fundera på saker eller fråga om det skulle ha funnits tankar runtom intervjufrågorna. Det skulle också ha förtydligat vissa saker.

Ett stort misstag som framkom under intervjun var ett fel ordval då jag menade att säga *i praktiken*, men använde ordet *officiellt*. En annan viktig fråga som jag kom att tänka först efter intervjun, var att jag genast från början borde ha förklarat vad jag menade med mjuklandningen eller frågat vad personalen i KSB ser som mjuklandning och utgått sedan att det skulle ha gett ramarna till mjuklandningen i mitt arbete. Något som påverkat intervjun var också mitt obehag att framträda framför andra människor och osäkerheten med användningen av svenska språket.

Då jag arbetade med bilderboken blev det svårt att förkorta och förenkla texten, eftersom jag hamnade att tänka att boken borde lämpa sig för målgruppens alla åldrar. Jag hamnade att prioritera och sätta bara den nödvändigaste informationen in i boken. Efteråt kom jag också att tänka, att det skulle ha varit intressant om jag skulle under uppbyggnaden av boken ha samarbetat med barnen och låtit dem vara med i bokprocessen. Jag tycker också att det blev mycket viktig information som jag måste radera bort från boken som skulle ha gett en bättre bild för föräldrarna, men skulle ha gjort boken onödigt lång för barn.

Eftersom mina intervjufrågor inte var så bra som jag hade först tänkt mig, fick jag inte så relevant information som jag kunde använda i bilderboken. Jag borde ha haft en bättre bakgrundstanke hurdana frågor jag skall göra, för att få sådant material som är användbart och nyttigt för att utarbeta en bilderbok.

Det var meningen att mitt tema-fokusgrupp intervjun skulle ha gett teman till forskningen, men eftersom teman inte var tillräckligt relevanta för personalens arbetsliv, blev intervjun inte sådan som jag trodde. För att få en mångfaldigare materialinsamling var det viktigt att göra observationer.

Från forskningen blev det klart att egenvårdarmodellen inte följdes så som jag i första hand trodde. Min forskning skulle högst troligen ha blivit bredare, men innehållsmässigt mer noggrannare om egenvårdarmodellen skulle ha varit i större fokus i daghemmet.

Jag hade också funderingar kring möjligheter som samhället erbjuder för inskolningen. Det tycks vara att nutidens snabba livsrytm inte tillåter familjer att vänja sig till stora livsändringar eller åtminstone är det mycket krävande för många. Allt skall hända snabbt och det skall hända effektivt, fast den inte alltid går ihop med vad som skulle vara det bästa för barnet. Ekonomiska situationer är alltid i baktanke och det styr våra val. Familjerna och barnen är individuella och samhället borde göra sig själv mer tidsmässigt tillgänglig för familjers nya livssituationer. Föräldrarna för t.ex. har inte alltid möjligheter att ta ledigt från arbetet för att inskola barnet till daghemmet.

7.1 Arbetslivsrelevans

Jag hoppas att boken kommer att bli använd av både personalen i KSB och barnens föräldrar. Jag hoppas att både föräldrarna och personalen skulle sätta en större fokus på barnet då han eller hon har mjuklandningen på gång. Jag tror att den största nyttan av boken blir då, när föräldrarna och barnen tillsammans bekantar sig med boken före daghemstarten och senare då barnen och personalen kastar en blick på boken när de lär känna varandra.

Konsekvenser, som jag hoppas att min undersökning hämtar till arbetslivet, är att både personalen och föräldrarna skulle sätta en större fokus på den tiden då barnet börjar i dagvården. Jag hoppas att boken blir använd och att det skulle mildra mjuklandningsprocessen och ge en helhetsbild av hurdant det är att vara i daghemmet. Min forskningsändamål är också att väcka personalen, att reflektera vilken betydelse inskolningen verkligen har och vilken betydelse den har för barnet. Att utveckla nya arbetsmodeller, hålla dialogen med föräldrarna respekterande och öppen. Också att hålla sin yrkeskompetens daterad, tycker jag själv att är mycket viktigt.

7.2 Förslag till fortsatt forskning

Ett ide för fortsatt forskning skulle vara en studie om bilderboken underlättat de barn som bekantat sig med boken före de har börjat i Kotka Svenska Barntädgård. Har bilderboken mildrat mjuklandningen då den har blivit använd?

Ett ide för fortsatta forskning skulle vara att undersöka om bilderboken har haft någon inverkan på barnen som börjat i daghem, efter att de bekantat sig till med boken hemma. Detta kunde man göra med en jämförelse med barnen som bekantat sig med boken och barn som inte har bekantat sig med bilderboken.

KÄLLOR

- Aaltola, Juhani & Valli, Raine (Toim), 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1- metodin valinta ja aineistokeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle, Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 217 s.
- Abrahamsen, Gerd. 1999, Det nödvändiga samspelet, Lund: Studentlitteratur, 223s.
- Alasuutari, Pertti. 1999, Laadullinen tutkimus, 3. uudistettu painos, Tampere: Osuus-kunta Vastapaino, 317s.
- Ehrnrooth, Jari. 1990, Intuitio ja analyysi, I Mäkelä, Klaus. Kvalitatiivisen aineiston analyysi ja tulkinta, Helsinki: Painokaari oy s. 30- 41
- Einarsson, Charlotta & Hammar Chiriac, Eva, 2002. Gruppobservationer- Teori och praktik, Lund: Studentlitteratur, 156.
- Happonen, Sirke. 2001, Liike, kuvakirja ja kuvitettu teksti. I Rätty, Kaisa & Raussi, Rai-ja. Tutkiva katse kuvakirjaan, s.105
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena. 2000, Tutkimushaastattelu – Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino, 213s.
- Isojärvi, Leena & Kangas, Laura. 2008, Omahoitajana alle kolmevuotiaiden lasten päiväkotiryhmässä - Lastentarhanopettajien ja lastenhoitajien näkemyksiä. Oulun Yliopisto, 81s. Tillgänglig: <http://www.sosiaalikallega.fi/hankkeet/paattyneet-hankkeet/kehittamisyksikot/varhaiskasvatuksen-kehittamisyksikko/opinnaytteet-1/Gradu%20Kangas%20-%20Isojarvi.pdf> Hämtad 12.1.2013
- Jaakkola, Helena. 2012, Turvallinen omahoitaja, Varhaiskasvatuksen ammattilaisille, Kasvu, 1/2012, s. 12-14. Tillgänglig: <http://www.talentia.isintexas.com/edocs/julkaisut/kasvu112/flip/> Hämtad 8.1.2013
- Jerlang, Espen; Egebjerg, Sonja; Halse, John; Jonassen, Ann Joy; Ringsted, Suzanne & Wedel-Brandt, Birte. 2009, Utvecklingspsykologiska teorier, 5 uppl., Stockholm: Liber, 482 s.
- Järvinen, Pertti & Järvinen, Annikki. 2004, Tutkimustyön metodeista, Tampere: Opin-pajan Kirja, 211s.
- Kanninen, Katri & Sigfrids, Arja. 2012, Tunne minut! Turva ja tunteet lapsen silmin, Juva: Bookwell Oy, 286s.

- Kanninen, Katri; Sigfrids, Arja & Backman, Anna. 2009, Med barnaögon Egenvårdar-modellen – ett verktyg till en trygg och trivsamt dagvård, Helsingfors: Ab Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området, 214s. http://www.fskompetenscentret.fi/page254_sv.html Hämtad 26.11.2012
- Kaskela, Marja & Kekkonen, Marjatta. 2007, Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta-Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen, Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy, 161s.
- Launis, Mika. 2001, Kuvituksentutkimus, taiteen funktio ja identiteetti. I Rätty, Kaisa & Raussi, Raija. Tutkiva katse kuvakirjaan, s. 60 och 68.
- Liefvendhal, Tina. 2010, Föräldraaktiv inskolning på förskolan ur ett anknytningssteoretiskt perspektiv – Små barns separationsreaktioner och beteende efter inskolningen samt pedagogers och föräldrars syn på inskolningen. En observations- och intervjustudie. Stockholms universitet, 44 s.
- Madsen, Bent. 2006, Socialpedagogik- Integration och inklusion i det moderna samhället, 1 uppl., Lund: Studentlitteratur 301 s.
- Metsämuuronen, Jari. 2008, Laadullisen tutkimuksen perusteet. Metodologia –sarja 4. 3.uudistettu painos, 74s.
- Mäkelä, Klaus. 1990, Kvalitatiivisen analyysin arviointiperusteet, I Mäkelä Klaus. Kvalitatiivisen aineiston analyysi ja tulkinta, Helsinki: Painokaari oy s. 42-59
- Mäkinen, Olli. 2006, Tutkimusetiikan ABC, Helsinki: Kustannus Osakeyhtiö Tammi, 178 s.
- Parviainen, Maiju. 2005, Omahoitajakäytäntö päiväkodissa – Lapsen ja hoitajan uudistunut suhde John Bowlbyn kiintymyssuhdeteorian valossa, Tampereen Yliopisto; sosiologian ja sosiaalipsykologian laitos, 100 s Tillgänglig: <http://tutkielmat.uta.fi/pdf/gradu00624.pdf> Hämtad: 29.11.2012
- Pramling Samuelson, Ingrid & Sheridan Sonja. 1999, Lärandets grogrund, Lund: Studentlitteratur, 150 s.
- Räihä, Hannele. 2004, Perheen vuorovaikutus ja lapsen kehitys. I Keskinen, Soili & Virjonen, Heli. Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoidossa. Helsinki: Kirjoittajat ja Kustannusosakeyhtiö Tammi, s. 125-132
- Saaranen-Kauppinen, Anita; Puusniekka, Anna, Kuula, Arja; Rissanen, Riitta & Karvinen, Ikali. 2009, Menetelmäopetuksen tietovaranto KvaliMOTV- Kvalitatiivisen menetelmän verkko-oppikirja, Tampere: Yhteiskuntatieteellinen kieliarkisto. 165 s. Tillgänglig: http://www.fsd.uta.fi/fi/julkaisut/motv_pdf/KvaliMOTV.pdf Hämtad 17.1.2013

- Sheridan, Sonja; Pramling Samuelsson, Ingrid & Johansson, Eva. 2010, *Förskolan- arena för barns lärande*, 1 uppl., Stockholm: Liber AB, 157 s.
- Sinkkonen, Jari. 2001, *Lapsen puolesta*, Juva: WS Bookwell Oy, 284 s.
- Stakes. 2005, *Grunderna för småbarnsfostran*, 2 uppl., Vaajakoski: Handböcker 61. 50 s.
- Sulkunen, Pekka. 1990, *Ryhmähaastattelujen analyysi*, I Mäkelä, Klaus. *Kvalitatiivisen aineiston analyysi ja tulkinta*, Helsinki: Painokaari oy s. 264- 285
- Tina, Liefvendahl. 2010, *Föräldraaktiv inskolning på förskolan ur ett anknytningsteoretiskt perspektiv- Små barns separationsreaktioner och beteende efter inskolningen samt pedagogers och föräldrars syn på inskolningen. En observations- och intervjuguide*, Stockholm: Stockholms universitet 44 s

BILAGOR

BILAGA 1 ANHÅLLAN OM FORSKNINGSLOV

xx.XX.2013 Helsingfors

Bästa daghemsföreståndare,

Jag heter Laura Forsström och studerar till socionom med barnträdgårdslärares behörighet från Arcada Nylands svenska yrkeshögskola. Jag håller på att skriva mitt examensarbete om "Hur egenvårdarna kan stöda barns mjuklandningsprocess på ett daghem". Jag har som önskan att få göra två gruppintervjuer om hur egenvårdarna stöder barnens mjuklandning. Intervjun kommer att vara frivillig och konfidentiell, och man får avsluta den när man vill. Intervjun kommer att ta ca en timme och utförs på Kotka svenska barnträdgård (KSB) under arbetsdagen. Jag kommer att videofilma intervjun och därför kommer jag också att be om ett skriftligt lov till videofilmningen. Ingen annan än jag och min handledare får se bandningarna och i det slutliga examensarbetet kommer alla intervjupersoner att hållas anonyma. Materialet kommer att förstöras efter att mitt examensarbete är färdigt.

Jag anhåller om lov till att utföra gruppintervjuer på KSB för att få material till mitt examensarbete. Min önskan är att personalen som arbetar som egenvårdare (barnträdgårdslärare, socionomer och barnskötare) i KSB kommer att vara intervjupersoner i min undersökning.

Socionomstuderande

Laura Forsström

Tel. *** **

laura*****@arcada.fi

Lektor/Handledare

Rut Nordlund-spiby

Tel. *** **

rut*****@arcada.fi

Jag beviljar forskningslov till Laura Forsström

Datum och ort

Underskrift och namnförtydligande

BILAGA 2 INFORMATIONSBREV TILL INFORMANT

3.9.2013 Helsingfors

Bästa egenvårdare på Kotka Svenska Barnträdgård!

Jag heter Laura Forsström och studerar till socionom i Arcada- Nylands svenska yrkes- högskola. Jag kommer att göra några gruppintervjuer i Ert daghem. Gruppintervjuerna hålls under arbetsdagen och på kommande våren. Temat kommer att vara mjuklandning i Kotka Svenska Barnträdgård. Deltagandet i gruppintervjuerna är frivilligt och du kan avsluta intervjun när som helst. Jag kommer att videofilma intervjun för att senare transkribera materialet. Jag kommer att be Er allas lov till filmningen. Svaren som Ni ger, kommer att hållas anonyma. d.v.s. igen får veta vem som har sagt vad i mitt examensarbete. Ingen annan än jag och min handledare får se bandningen och den förstörs efter att datan är insamlad. Ni får gärna kontakta mig eller min handledare lektor Rut Nordlund-Spiby genom att ringa eller skicka e-post, om det är något som ni funderar över.

Här får Ni *Intervjuguiden* som en bilaga med frågor. Ni får gärna förbereda Er för intervjun.

Med vänlig hälsning och väntan på samarbete, Laura.

Socionomstuderande

Laura Forsström

laura*****@arcada.fi

Tel. *** ** *

Lektor/Handledare

Rut Nordlund-Spiby

rut*****@arcada.fi

Tel. *** ** *

BILAGA 3 SKRIFTLIGT SAMTYCKE FÖR INTERVJUN

Jag ger mitt samtycke att delta i Laura Forsströms gruppintervju om hur egenvårdarna stöder barn vid mjuklandningen. Jag ger mitt samtycke att Jag blir videofilmad.

JA ☐   NEJ ☐

Ort och datum _____

Underskrift _____

Namnförtydligande _____

Socionomstuderande

Laura Forsström

laura*****@arcada.fi

Tel. *** **

BILAGA 4 INSTRUMENT FÖR DATAINSAMLING

GRUPPINTERVJUGUIDE OM MJUKLANDNING

TEMA 1 – FÖRE DAGHEMSSTARTEN

- Vad händer då föräldrarna kontaktar barnträdgården?
- Hur bestäms vem som blir egenvårdare och vad händer sedan?
- Hur ser Ni att föräldrarna är delaktiga i mjuklandningen?
  - Hur förbereder Ni Er att möta familjen?
  - Var sker detta? Hemma eller på daghemmet?
- Vad betyder fostringsgemenskap för Er?
- Hur upplever ni att samarbetet med föräldrarna förverkligas?

TEMA 2 – DAGHEMSSTARTEN

- Vad händer på första dagen då barnet börjar i Ert daghem?
  - Vad är ytterst viktigt då?
- Hur förverkligas mjuklandning i Kotka Svenska barnträdgård?
- Hur stöder ni barnets mjuklandning?
  - Vad innebär en lyckad mjuklandning i Kotka Svenska Barnträdgård? Hur ser Ni att barnets mjuklandning har lyckats?
  - Vad tycker Ni att är speciellt utmanande vid mjuklandningen?
  - Vad tycker Ni är speciellt givande vid mjuklandningen?
- Hur länge räcker mjuklandningen och hur länge ser Ni att den borde räcka?
- Hur och när bekantar Ni er med ”era” barn?
- Hur stöder ni barnet och hans eller hennes individualitet?
- Finns det typiska fenomen vid daghemsstarten?

TEMA 3 – UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

- Vad tycker Ni att kunde underlätta mjuklandningen ännu mera?
- Tycker Ni att det finns saker som man borde sätta i en större fokus vid mjuklandning? Om så, vad?

BILAGA 5 ANHÅLLAN OM FORSKNINGSLOV FÖR OBSERVATIONER

Bästa daghemsföreståndare,

1.11.2013 Helsingfors

Jag heter Laura Forsström och studerar till socionom med barnträdgårdslärares behörighet från Arcada Nylands svenska yrkeshögskola. Jag håller på att skriva mitt examensarbete om "Hur egenvårdarna kan stöda barns mjuklandningsprocess på ett daghem". Jag kommer att utarbeta en bilderbok om barnens vardag i Kotka Svenska Barnträdgård. Bilderboken kommer att ha med fotografier om Kotka Svenska Barnträdgård, men innehåller inga fotografier av personalen eller barnen. Jag kommer att samla material för bilderboken och skulle vilja göra observationer i Ert daghem. Observationerna är viktiga för mitt arbete, för att jag skulle se barnens vardag i Ert daghem och för att sedan kunna bygga upp bilderboken som underlättar barnens mjuklandning. Observationerna skall ske under normala vardagar och räcker några timmar. Jag följer med Era vardagsrutiner som observatör, och under lämpliga tidpunkter kommer jag att skriva upp anteckningar så att barnen och personalen inte blir störda. Ingen kommer att kunna kännas igen från anteckningarna eller från bilderboken.

Jag anhåller om lov till att utföra observationer på Kotka Svenska Barnträdgård för att samla in material till mitt examensarbete. Min önskan är att barnen på daghemmet kommer att vara observationspersoner i min undersökning.

Socionomstuderande

Laura Forsström

Tel. *** **

laura*****@arcada.fi

Lektor/Handledare

Rut Nordlund-Spiby

Tel. *** **

rut*****@arcada.fi

Jag beviljar forskningslov till Laura Forsström

Datum och ort

Underskrift och namnförtydligande

BILAGA 6 ANHÅLLAN OM OBSERVATIONSLOV AV VÅRDNADSHAVARE

Bästa vårdnadshavare/förälder

1.11.2013 Helsingfors

Jag heter Laura Forsström och studerar till socionom med barntädgårdslärares behörighet från Arcada Nylands svenska yrkeshögskola. Jag håller på att skriva mitt examensarbete om "Hur egenvårdarna kan stöda barns mjuklandningsprocess på ett daghem". Jag kommer att utarbeta en bilderbok om barnens vardag i Kotka Svenska Barntädgård. Bilderboken kommer att ha med fotografier om Kotka Svenska Barntädgård, men innehåller inga fotografier av personalen eller barnen.

Jag kommer att samla material för bilderboken och skulle vilja göra observationer i Kotka Svensk Barntädgård där ert barn går. Observationerna är viktiga för mitt arbete, för att jag skulle se barnens vardag i daghemskontexten och för att sedan kunna bygga upp bilderboken som underlättar barnens mjuklandning. Mjuklandning betyder i mitt arbete tiden då barnen kommer och besöka daghemmet och ca. två månader efter att barnet börjat där. Jag kommer att observera barnens vardag och övergångssituationerna under dagens lopp. Observationerna skall ske under normala vardagar och räcker några timmar. Jag följer med barnen i deras vardag som observatör, och under lämpliga tidpunkter kommer jag att skriva upp anteckningar så att barnen och personalen inte blir störda. Ingen kommer att kunna kännas igen från anteckningarna eller bilderbokens fotografier, d.v.s. alla hålls anonyma.

Jag anholder om lov att utföra observationer där ert barn deltar.

Socionomstuderande

Lektor/Handledare

Laura Forsström

Rut Nordlund-Spiby

Tel. *** ** *

Tel. *** ** *

laura*****@arcada.fi

rut*****@arcada.fi

Jag ger mitt samtycke till att Laura Forsström observerar mitt barn i Kotka Svenska Barntädgård. Jag är medveten och har förstått att mitt barn inte kommer att kännas igen i boken eller fotografierna.

Datum och ort

Underskrift och namnförtydligande

BILAGA 7 HAVAINNOINTILUPAHAKEMUS HUOLTAJALLE

Hyvä huoltaja,

1.11.2013 Helsinki

Nimeni on Laura Forsström ja opiskelen sosionomiksi lastentarhanopettajan pätevyydellä Yrkeshögskola Arcadassa. Teen opinnäytetyöni aiheesta ”Kuinka omahoitajat voivat edesauttaa lapsen pehmeää laskua päiväkodissa”. Tulen työstämään kuvakirjan lasten arjesta Kotka Svenska Barntädgårdissa. Kuvakirjassa tulee olemaan kuvia Kotka Svenska Barntädgårdista, mutta ei sisällä kuvia henkilökunnasta eikä lapsista.

Tulen keräämään tietoa kuvakirjaani havainnoimalla lasten arkea Kotka Svenska Barntädgårdissa, jossa lapsenne on asiakkaana. Havaintojen tekeminen on tärkeä osa loppu-työtäni sillä tarvitsen tietoa lasten arjesta päiväkotikontekstissa, jotta voin työstää pehmeän laskun kuvakirjaani. Opinnäytetyössäni pehmeä lasku tarkoittaa aikaa, jolloin lapsi tutustuu päiväkotiin ja muutamaa kuukautta päiväkodissa aloittamisen jälkeen. Tulen havainnoimaan lasten päivärutiineja ja siirtymätilanteita. Havainnoinnit tulevat tapahtumaan normaaleina arkipäivinä ja tulevat kestäämään muutaman tunnin kerrallaan. Tulen seuraamaan lasten arkea puuttumatta siihen ja sopivan tilanteen tullen, kirjoitan muistiinpanoja lapsia ja aikuisia häiritsemättä. Opinnäytetyöni mistään osiosta ei käy ilmi kenestä olen kirjoittanut, vaan kaikki henkilöt pysyvät tunnistamattomina eli anonyymeina.

Pyydän lupaanne saada havainnoida lapsenne arkipäivää opinnäytetyötäni varten.

Sosionomiopiskelija

Lehtori / Opinnäytetyön ohjaaja

Laura Forsström

Rut Nordlund-Spiby

Tel. *** **

Tel. *** **

laura*****@arcada.fi

rut*****@arcada.fi

Annan suostumukseni Laura Forsströmmille, jotta hän saa havainnoida lastani ja tämän arkipäivää Kotka Svenska Barntädgårdissa.

Päiväys ja kunta

Allekirjoitus ja nimenselvennys

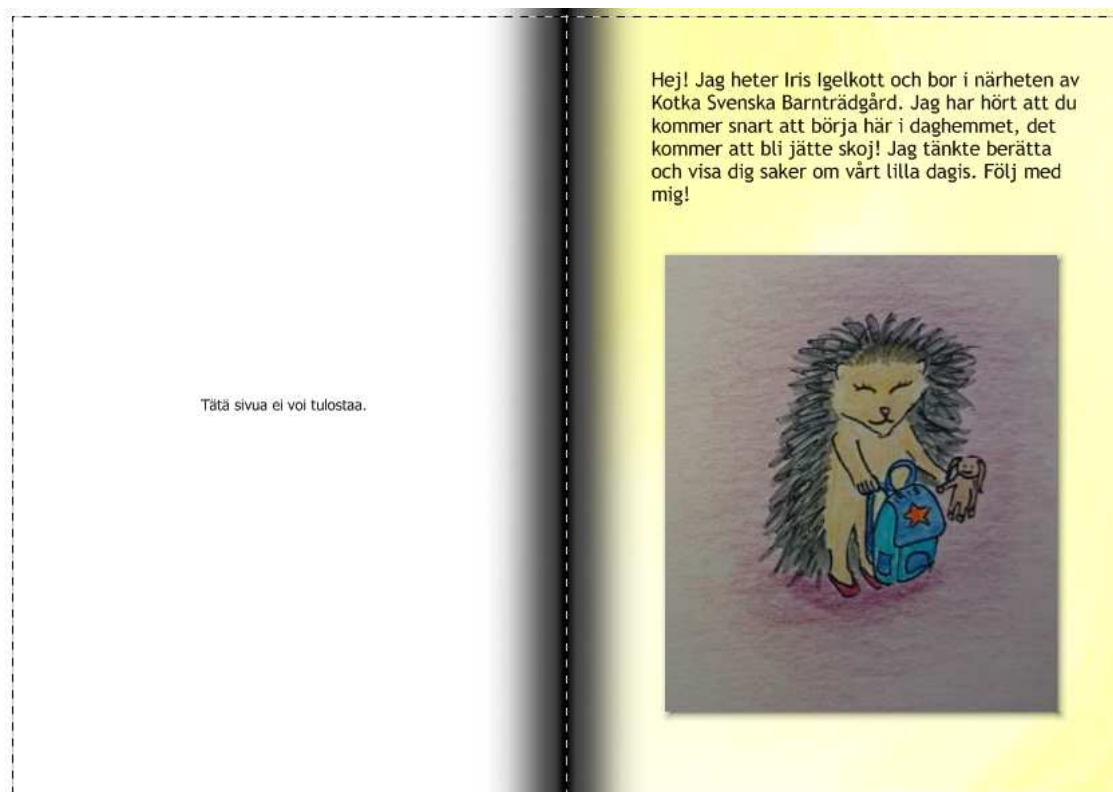

BILAGA 8 OBSERVATIONSSCHEMA

Jag kommer att observera hur barnens vardag ser ut i Kotka Svenska barnträdgård. Jag är intresserad om att veta hur barnens rutiner ser ut och hurdana händelser det kan framstå i ett daghem. Materialet som jag får från observationerna, kommer jag att vidarearbeta till en bilderbok om Kotka Svenska barnträdgård, som kommer att vara ett hjälpmedel för barn som börjar i Kotka Svenska Barnträdgård och deras föräldrar. Med boken vill jag ge en bild av hur det är att gå i ett daghem och hurdana rutiner barnen har där. Meningen med boken är att ge en förhandsförståelse för barnen, om hur det kommer att vara då man är i ett daghem. Det är önskvärt att föräldrarna tillsammans med barnen i god tid skulle börja se på boken och diskutera om händelserna. Med att läsa och granska boken, kan barnen få en bild av det som kommer att hända i framtiden och få en förståelse om vad man väntar av barnen.

Saker som jag kommer fokusera mig på, är övergångssituationerna då man byter från en situation till en annan. Detta kan vara t.ex. då barnen kommer utifrån in och börjar förbereda sig till lunchen eller då barnen börjar förbereda sig att städa före man börjar klä på sig före utevistelsen. Barnens dagsrutiner är också händelser som kommer att ha en stor betydelse i observationerna.

BILAGA 9 IRIS IGELKOTT PRESENTERAR KOTKA SVENSKA BARNTRÄDGÅRD

Daghemmet öppnas

"God morgon!" Säger barnen varje morgon till personalen och de hälsar tillbaka. På morgonen får du först gå till toaletten och tvätta händerna tillsammans mamma eller pappa. Sedan får du komma och vinka till fönstret när mamma eller pappa skall gå till arbetet. Mammor och pappor blir jätte glada då du vinkar till dem.

Här kan du sitta och vinka till mamma eller pappa. Hejdå!

Det är inte så ovanligt att man blir lite ledsen på första gångerna då man kommer till dagiset. Om du blir ledsen, kan du gå och sitta i vuxnas famn. De tycker om dig jättemycket och är här för din skull.

Efter att du har vinkat, kan du gå och leka eller rita för en liten tid med andra barn. Omkring klockan 8 blir det dags för morgonmål.

Du får självständigt gå och ta en lek eller spel. De vuxna spelar gärna spel tillsammans med barn, ingen behöver vara ensam.

I tillis, alltså Filuremas lilla-lerum, ryms det 4 barn och leka. Vi turas om så att alla får chansen att leka där.

Morgonmål

Klockan 8 börjar vi städa och äta morgonmål. Om det är en stund av det när du tvättade händerna, får du gå till toaletten och tvätta dem på nytt. Vi har oftast gröt, flingor eller bröd och kakao som vuxna har gjort. Vi smakar allt här i dagiset.

De stora, alltså förskolan och Filurema, äter sitt morgonmål på stora sidan...

... och Myrorna äter sitt morgonmål på lilla sidan.

Här ser du olika slags morgonmål som vi brukar äta här i dagiset. Ni kanske har hemma likadana maträtter?

När du har ätit, få du tacka och hämta glaset och talriken till kärran. Sedan tvättar du munnen och händerna. Du hinner leka ännu en liten stund när vi väntar på att alla barn kommit till dagis.

Du kan fråga av vuxna om du skulle få leka i Myrornas lilla lektrum. Det kallar vi för Dockis.

Morgonsamling

När klockan blir 9 börjar vi med vår morgonsamling. Här går vi igenom veckodagarna, diskuterar, leker eller läser om veckans tema. Temat kan vara t.ex. färger, former, känslor, djur, trafikregler och allt möjligt intressant. Det är roligt!

På morgonen går vi också igenom om någon har födelsedag. Då sjunger alla för födelsedagsbarnet. Efter lunchen får födelsedagsbarnet bjuda på något smått och gott om man vill.

Här i dagis har vi massor med böcker. Dom är jätte roliga och spännande. Om du vill, får du låna hem en bok en gång i veckan, där du kan läsa den i lugn och ro.

På morgonen brukar vi också gå igenom om vi kommer att ha leksaksdag på nästa fredag eller inte. Leksaksdagen är alltid på månadens första fredag. Då får du hämta en leksak med till dagiset.

Vi kan också leka tillsammans under morgonsamlingen eller sjunga olika sånger. *Björnen sover* och *små grodorna* är mina favoriter. De vuxna här på dagiset är duktiga att hitta på allt roligt.

Toalett och påklädning

Här är småtternas toalett. I dagis finns det både pottor och toalettstolar. Vi går alltid på toaletten före vi går ut, före vilan och efter vilan. Man får nog gå när som helst till toaletten, man ska bara säga det till någon vuxen att hon vet att komma hjälpa dig.

Vi har låga lavoarer var det är lätt att tvätta händerna.

Här är jag med min potta när jag var liten.

Om du använder blöjor, får ni hämta dem hemifrån. Vuxna i dagis för dem till toaletten var barnen har egna platser för dem.

Våra vuxna här i dagis är så snälla att de sätter alla kläder färdigt fram på golvet före vi går ut. Då behöver du inte börja söka kläder från hyllan. Det är viktigt att ni skriver med mamma eller pappa ditt namn på dina kläder, då vet vuxna vilka tillhör dig!

Här på dagiset lär vi att klä kläderna själva på. Vuxna hjälper dock, om något skulle vara för svårt för dig.

Dagiset har till och med reservkläder, om det skulle råka att du har glömt en socka eller vante hem!

Påklädning

Efter att du har varit på toaletten, börjar vi gå ut. Vi har alltid skilda ute- och innekläder. Det är eftersom vi inte vill hämta smuts och damm in till dagiset. Om man råkar glömma något klädesplagg hem, kan dagisen låna för den dagen. Du kan ta med dig en ryggsäck där du har byteskläder.

Alla barn i vår daghem har en egen hylla där bytes- och innekläderna finns. Du kan lära ditt namn från namnlappen som finns i kanten av din hylla.

Här finns Myrornas skor.

Kom ihåg att sätta namn på dina kläder! Ni har ofta likadana kläder och utan namn kan de gå i någon annans hylla i misstag.

Ni skall alltid vänta att någon vuxen kommer ut med er.

Utevistelse

Vuxna har bestämt att man inte får klättra med handskar, det är eftersom det då kan vara svårt att hålla fast i klätterställningen.

Barn som har fyllt 3 år får åka i den stora rutschbanan och under 3-åriga får åka i den lilla rutschbanan. För att få klättra i klätterställningen skall du vara 5 år. Hur gammal är du?

I sandlådan är det roligt att gräva och baka till exempel sandkakor! Man skall bara vara försiktig att man inte i misstag kastar sand på någon. Om det ändå råkar hända, skall man be om förlåtelse.

Avklädning

Då vi börjar komma in, får vi alla prova på att klä av oss själva. Tanterna hjälper om något är för svårt. Det är helt otroligt hur duktiga barn vi har här på dagis!

Här på dagis lär vi också att vika våra kläder fint på våra egna platser. Vuxna hjälper och påminner om hur man gör det.

Efter att ni barn har fått klätt av er, får ni komma till toaletten med en av tanterna. Där får man sitta på pottan eller toalettstolen. De yngsta av våra barn tvättar händerna med tvål tillsammans med en vuxen, när de lite större barnen klarar av det själva med en liten övervakning.

Sedan när du har tvättat dina händer, få du gå till den egna avdelningen. Du kan redan gå och sitta på din egen plats vid bordet.

Lunch

Före maten sjunger vi matvisan och efter att vuxna har gett lov, får man börja äta. Här i dagis har vi en sådan regel att allting skall smakas som man har på talriken. I matborden får man prata, men vuxna påminner er alltid då och då att sänka rösten. Man blir lätt ivrig och då höjs rösten i misstag!

Efter att ni tackat, får du själv hämta ditt glas och talriken till kärran, ni barn är alltid så duktiga i det! Kanske tänker du nu "Men vad om jag spiller något? Blir vuxna arga?" Det blir dom inte! Vi är här för att lära oss nya saker och misstag händer!

Mitt favoritmat är spenatplättar med sylt!
Vad är dit favoritmat?

Toalett

Efter att de vuxna har gett lov, får man tacka för maten och gå till toaletten. De minsta barnen går till toaletten med vuxna och större kan gå självständigt. Efter maten tvättar vi munnen och händerna och gör andra toalettssysslor.

Vila

Nu är det tid för vila. Vi tar mjukisdjuret med oss och går till sängen. En av vuxna sätter täcket på dig, då blir det skönt och varmt. Sedan läser hon en saga och då skall det vara tyst och lugnt att alla hör sagan.

Myrorna och Filurerna som är i behov av sömn, får vila i sängen. Här är det mjukt och skönt.

De större barnen vilar på madrasserna. De vuxna läser och sedan lyssnar ni lugnande musik. Alla skall vara tysta och lugna fast man inte skulle sova. Det är eftersom en del av barnen vill sova. Stiga upp får man när klockan är 12.20. Sedan är det lek som gäller!

Här vilar Filurerna tills klockan är 12.20.

Lek och pyssel

Här har vi dockis som är på lillasidan. Här finns massor med leksaker som man kan leka med. Städa måst man också efter leken. Om du vill fortsätta, kan du fråga av vuxna om det passar.

Mellanmål, som vi kallar till mellis

Efter leken och annat som ni gjort, får ni gå på toaletten och tvätta händerna. Småttorna vaknar oftast just före mellisen, så om du har sovit, går du till toaletten med någon av de snälla vuxna. Vuxna hjälper om det behövs.

De stora barnen äter på stora barnens sida..

... och de små på Myrornas sida.

Efter mellanmålet brukar barnen få leka, spela, rita eller göra pussel, om inte de vuxna har något planerat verksamhet som de redan har planerat att hålla.

Eftermiddag

På eftermiddagen brukar alla barn i dagis gå ut mellan klockan 15-16, beroende lite på vädret. Då får ni leka ute på gården på samma sätt som på förmiddagen. Nu tar det inte länge före mamma eller pappa kommer och hämtar dig.

Nu är klockan redan så mycket att det är dags att säga hejdo till dagisets personal och gå hem.

Hejdå dagis!